

ORIENTACIONS i NORMATIVA
per a la
CELEBRACIÓ
dels
Sagraments

Diòcesi de Mallorca 2025

ORIENTACIONS
PASTORALS_i
NORMATIVA PER A
LA **CELEBRACIÓ**
DELS **SAGRAMENTS**

Diòcesi de Mallorca
2025

Primera edició, gener 2025

Dipòsit legal: P.M. 335-1958

Edita: Bisbat de Mallorca

Disseny i impressió: Serveis gràfics Eugeni

Avisos previs:

No es permet la reproducció total o parcial d'aquest llibre ni de la coberta, ni el recull en un sistema informàtic, ni la transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o per altres mètodes, sense el permís dels titulars.

INDEX

Índex	5
Decret de posada en vigor	7
Presentació del bisbe Mons. Sebastià Taltavull	11
1. Els sagraments de la Iniciació Cristiana	21
1.1. El sagrament del Baptisme	23
1.2. El sagrament de la Confirmació	34
1.3. El sagrament de l'Eucaristia	31
2. La I.C dels infants no batiats en edat catequètica	39
3. El Catecumenat d'Adults	43
4. El sagrament de l'Orde	49
4.1. Els ministeris laicals	54
5. El sagrament del Matrimoni	59
6. El sagrament de la Penitència	67
7. El sagrament de la Unció dels malalts	73
8. Les Exèquies i l'acompanyament del dol	77
APÈNDIX I: Itinerari Iniciació Cristiana	87
APÈNDIX II: Itinerari Catecumenat Adults	93
APÈNDIX III: Itinerari Preparació al Matrimoni	97
APÈNDIX IV: Servei d'escolta i acompanyament en el dol	103
APÈNDIX V: Entorn del sagrament de l'Orde	105
APÈNDIX VI: Algunes pistes per a il·luminar el camí	107
TAULA DE SIGLES	115

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
PER LA GRÀCIA DE DÉU I DE LA SANTA SEU APOSTÒLICA
BISBE DE MALLORCA

En un moment com l'actual en què es fa més necessari que mai respondre amb generositat i entusiasme al mandat missioner del Senyor que ens convida a "anar a tots els pobles i fer deixebles seus" (cf Mt 28,19) s'ha considerat molt convenient poder oferir als preveres, diaques, religiosos i religioses, consagrats, catequistes i persones amb responsabilitats pastorals, unes orientacions i normes precises que, en el marc d'un projecte evangelitzador diocesà compartit, ajudin a refermar la unitat i la comunió en els criteris pastorals i esdevinguin una guia útil a l'hora de preparar i celebrar de manera adequada els sagraments.

És per això que, després d'un llarg temps d'estudi del document inicial d'Orientacions pastorals i normativa per a la celebració dels Sagraments de la diòcesi de Mallorca publicat l'any 2003, s'ha elaborat el document adjunt que recull les propostes i els canvis que al llarg d'aquest temps han fet el Consell Episcopal i Assessor de vicaris episcopals, delegats diocesans, diaques, laïques i laics, el Consell Presbiteral, el Consell Diocesà de Pastoral i els Arxiprestats per tal d'ajustar-lo a la realitat i les circumstàncies actuals.

Mitjançant les presents lletres

DECRET

L'aprovació del document **ORIENTACIONS PASTORALS I NORMATIVA PER A LA CELEBRACIÓ DELS SAGRAMENTS DE LA DIÒCESI DE MALLORCA**.
L'entrada en vigor de la nova normativa diocesana serà a partir de la seva publicació al *Butlletí Oficial del Bisbat de Mallorca*.

I perquè consti per al seu compliment, ho sign a Palma, dia 25 de juliol de 2025.

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe de Mallorca

M. Francesca Ferrer Bover
Cancellera – Secretària General
Reg. S. Núm. 416/25

Presentació

Mons. Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe de Mallorca

Presentació

A l'Evangeli de Lluc, quan parla de la relació de Jesús amb els seus deixebles que se'n van decebuts d'ell i tornen a les habituals activitats de la seva vida quotidiana, succeeix un fet sorprenent: Jesús es posa a fer camí amb ells. Era tant frustrant la situació i tan baix l'ànim dels deixebles que ni se n'adonen qui és el qui està caminant amb ells: Lc 24,13-35.

Quantes vegades, també nosaltres tenim Jesús a prop i no el coneixem. Els nostres ulls no el veuen ni el nostre cor el sent al costat fent camí. Arriba, però, el moment en el qual es desperta un interès que, dirigint-se a l'acompanyant, els dos deixebles li diuen: «*Queda't amb nosaltres!*». És el moment en què «*quan s'hagué posat amb ells a taula, prengué el pa, digué la benedicció, el partí i els el donava*». Diu l'evangelista Lluc que «*llavors se'ls obriren els ulls i el van reconèixer, però ell desaparegué de davant ells*». Els havia dit abans «*que sou de feixucs d'enteniment i de cor per a creure tot el que havien anunciat els profetes!*». I «*els explicà tots els passatges de les Escripures que es referien a ell*».

Els sagraments són aquesta trobada amb el Senyor ressuscitat, un moment privilegiat de deixar-nos acompanyar per Ell, escoltar-lo i gaudir de la seva presència, fins a fer-ne acció de gràcies i festa. Una trobada personal i comunitària que ens transforma perquè ens dona vida nova. Diu el mateix evangelista Lluc el que, per aquesta presència reconeguda amb els ulls de la fe, va

• succeir quan els dos deixebles es van dir l'un a
• l'altre: *«no és veritat que el nostre cor s'inflama-
• va dins nosaltres mentre ens parlava pel camí i
• ens obria el sentit de les Escriptures?»*.

• Oferir unes *orientacions pastorals* i una *normati-
• va per a la celebració dels sagraments* és donar
• l'oportunitat d'un referent d'actuació conjunta,
• sinodal, en comunió, i demana acollir com a Es-
• glésia diocesana una proposta que ajudi a fer
• aquest mateix camí de Jesús amb els seus deix-
• eebles, un camí que a vegades pateix la igno-
• rància o la indiferència, quan no el costum, la
• rutina o la decepció, i voler-lo recórrer amb tan-
• tes persones que toquen a la nostra porta de-
• manant un sagrament. Què fer i com fer-ho per-
• què la Paraula del qui camina amb ells els toqui
• el cor, se sentin acollits i vulguin fer un procés
• d'acompanyament per a viure una fe de cada
• dia més adulta, una vida cristiana més conscient
• i compromesa, més comunitària i fraterna?

• Si deixam que l'Esperit actuï i ens posam a mer-
• cè d'Ell, el resultat és imprevisible, ja que sempre
• actua en benefici nostre. Serà decisiva la nostra
• manera d'acollir, marcada per ser persones de
• bon tracte, que acullen amb amor i mostren el
• rostre d'un Déu que és Pare misericordiós, que
• fa camí amb els seus fills i filles, que ens ajuda a
• no esperar que la gent vengui, sinó que ens em-
• peny a anar allà on són. És el que descobrim en
• el relat evangèlic quan, arran de la trobada amb
• Jesús, diu que *«llavors mateix es van aixecar de
• taula, i se'n tornaren a Jerusalem. Allà van tro-
• bar units els Onze i els qui eren amb ells, que*

els van dir: Realment el Senyor ha ressuscitat i s'ha aparegut a Simó! També ells contaren el que havia passat pel camí i com l'havien reconegut quan partia el pa». Aquest és el pas decisiu, fruit de l'experiència sacramental, allò que hem d'aconseguir en qualsevol actuació que ens proposam, que és el pas d'anar a anunciar Jesús, el seu amor i la seva presència transformadora entre nosaltres i en el cor de la societat en la qual som presents i en formam part.

Pos a les vostres mans aquestes *orientacions pastorals* i la *normativa per a la celebració dels sagraments*, seguint la petició de molts i després de llargs anys d'elaboració i consulta, com es diu en el Decret, ja que són moltes les persones i els organismes diocesans que hi han intervingut. Tot és millorable i potser cada dia hi haurem d'afegir noves reflexions i propostes, perquè els temps també són nous i ho demanen. El **bon tracte pastoral** i una **litúrgia ben feta** és la clau per a portar-ho a terme i el **sentit de comunió i vivència sinodal** és la garantia d'un camí d'acompanyament que feim tot el possible perquè sigui com el que fa Jesús, posant-se **al costat de la gent**, especialment d'aquells que més ho necessiten. També, preparant el Pla diocesà de Pastoral, moltes aportacions han demanat que sigui així, referint-se a la celebració dels sagraments com a celebracions de l'Església, accions del Senyor ressuscitat que salva i ens santifica amb l'acció de l'Esperit Sant.

Vull afegir a aquesta presentació un text que ens pot ajudar a centrar tot el treball pastoral

que unes orientacions i unes directrius envers la celebració dels sagraments poden aportar al significat i manera de procedir. El text és del bisbe Bruno Forte i diu:

«**Celebrar els sagraments**, significa per a un cristià portar a Crist la veritat de la pròpia existència i les expectatives profundes de la història, per a rebre de la trobada amb Ell, en els signes sacramentals, plenitud de vida i força per a seguir, així com per edificar-se en comunió amb els altres creients com a poble de Déu peregrí en el temps. En la litúrgia dels sagraments la gràcia es fa present en l'actualitat de l'home com a anticipació i garantia de l'eternitat divina. Nodrit amb la riquesa del misteri celebrat en els signes humils de la nostra història, el creient viu la seva existència en una tensió compromesa i gojosa, entre el do de Déu ja rebut i la promesa encara no realitzada del tot. L'alegria del cel guaita en la litúrgia de la terra, i les esperances i les llàgrimes de la vicissitud humana entren en el cor de Déu. D'aquesta manera, tota l'existència redimida troba en la celebració litúrgica dels sagraments la seva cima i la seva font, l'expressió més alta i el do amb el qual s'alimenta i viu» (*Introducción a los sacramentos*, Paulinas, Madrid 1996. p.31).

I, per a completar, finalment, unes paraules del papa Francesc que marquen l'estil del bon Pastor, que és concreta en una Església en sortida, amb les portes obertes, cridada a ser la casa oberta del Pare. Diu així:

«L'Església «que surt» és una Església amb les portes obertes. Sortir cap als altres per arribar a les perifèries humanes no implica córrer cap al món sense rumb i sense sentit. Molts cops és més aviat aturar el pas, deixar de costat l'ansietat per mirar als ulls i escoltar, o renunciar a les urgències per acompanyar el qui s'ha quedat al costat del camí. De vegades és com el pare del fill pròdig, que es queda amb les portes obertes perquè, quan torni, pugui entrar sense dificultat» (EG, 46).

I també, «**L'Església està cridada a ser sempre la casa oberta del Pare.** Un dels signes concrets d'aquesta obertura és tenir temples amb les portes obertes a tot arreu. D'aquesta manera, si algú vol continuar una moció de l'Esperit i s'acosta cercant Déu, no es trobarà amb la fredor d'unes portes tancades. Però hi ha altres portes que tampoc no s'han de tancar. Tots poden participar d'alguna manera en la vida eclesial, tots poden integrar la comunitat, i tampoc les portes dels sagraments no haurien de tancar-se per una raó qualsevol. Això val sobretot quan es tracta d'aquest sagrament que és «la porta», el Baptisme. L'Eucaristia, si bé constitueix la plenitud de la vida sacramental, no és un premi per als perfectes sinó un generós remei i un aliment per als febles. Aquestes conviccions també tenen conseqüències pastorals que som cridats a considerar amb prudència i audàcia. Sovint ens comportam com a controladors de la gràcia i no com a facilitadors. Però l'Església no és una duana, és la casa paterna on hi ha lloc per a

cadascú amb la seva vida al damunt» (EG, 47).

Finalment, ens convida a «**oferir a tothom la vida de Jesucrist**» (EG 49), que «assumeix el dinamisme missioner d'arribar a tothom, sense excepcions (EG 48), i no «una Església preocupada per ser el centre i que acabi clausurada en un embolic d'obsessions i procediments. Si quelcom ha d'inquietar-nos santament i preocupar la nostra consciència, és que tants germans nostres visquin sense la força, la llum i el consol de l'amistat amb Jesucrist, sense una comunitat de fe que els contingui, sense un horitzó de sentit i de vida. Més que el temor a equivocar-nos, espero que ens mogui el temor a tancar-nos en les estructures que ens donen una falsa contenció, en les normes que ens tornen jutges implacables, en els costums on ens sentim tranquils, mentre a fora hi ha una multitud famolencs i Jesús ens repeteix sense cansar-se: «**Doneu-los vosaltres de menjar!**» (Mc 6,37) (EG 49).

La pastoral dels sagraments és expressió de la vida de l'Església i realització de la missió que Crist li ha confiat. Ara, és a nosaltres que ens toca fer-ho com a pastors i amb la confiança que el Senyor ha dipositat en els nostres cors encarregant-nos aquest ministeri per al bé del poble de Déu i la santificació de cadascun dels seus membres, i formant tots l'únic Cos de Crist, com les sarments estan unides al Cep. D'aquí, procurar un acolliment positiu i fraternal com a pastors i agents de pastoral, amb la voluntat d'acompanyar el creixement en la fe i la vivència celebrativa sacramental, en orde a una

integració més plena a la comunitat cristiana i amb sentit de pertinença a l'Església.

El nostre treball pastoral ha de ser eminentment **missioner**, centrat en l'àmbit de la *pastoral ordinària* orientada al creixement dels creients, en l'àmbit de les *persones batiades que no viuen les exigències del baptisme i no experimenten el consol de la fe*, i l'àmbit de la *proclamació de l'Evangelí als qui no coneixen Jesucrist o sempre l'han rebutjat*. Hem de tenir clar que -com diu el papa Francesc- «tothom té el dret de rebre l'Evangelí i els cristians el deure d'anunciar-lo sense excloure ningú, no com qui imposa una nova obligació, sinó com qui comparteix una joia, assenyala un horitzó bonic, ofereix un banquet desitjable. L'Església no creix per proselitisme, sinó per atracció» (EG 14). Cal que aprofitem qualsevol avinentesa per ajudar a ***passar d'una pastoral de mera conservació a una pastoral decididament missionera***.

+ **Sebastià Taltavull Anglada**
Bisbe de Mallorca

ELS **SAGRAMENTS**
DE LA INICIACIÓ
CRISTIANA

1. ELS SAGRAMENTS DE LA INICIACIÓ CRISTIANA

L'Església, **Cos de Crist**, es construeix, gràcies a la **predicació de l'Evangelí** i a l'**acceptació de la fe**, per mitjà dels **sagraments del Baptisme, la Confirmació i l'Eucaristia**. Aquests són els tres sagraments que la Tradició de l'Església anomena d'**Iniciació Cristiana**.

La iniciació sacramental cristiana és un **do de Déu** que la persona humana rep per mediació de l'Església Mare. Pels sagraments de la Iniciació Cristiana el creient és **transformat interiorment**, entra a formar part de la nova creació, i és integrat en l'**Església**: és fet **membre del Cos del Senyor**. Seguint aquest itinerari sacramental, el creient en Crist arriba a la **maduresa cristiana bàsica**¹.

La importància, doncs, dels sagraments de la Iniciació Cristiana és fonamental per a la vida de l'Església i per a dur a terme la seva **missió pastoral**. Per ells, Déu ens concedeix, en l'Esperit Sant, **el do de ser fills seus i participar en la mort i resurrecció del Senyor**. Ells edifiquen l'Església i fan de cada cristià membre del Cos de Crist, testimoni del seu amor.

Avui, la Iniciació Cristiana es realitza en una **situació religiosa nova** respecte a èpoques anteriors. La secularització i el pluralisme religiós de la nostra societat, obliga l'Església a un renovat esforç d'evangelització en el qual l'**anunci missioner, la preparació catequètica i la celebració dels sagraments de la Iniciació Cristiana** estiguin coordinats en un **projecte evangelitzador diocesà missioner i catecumenal unitari**, per atendre pastoralment l'actual situació.

¹ Cfr. Const. sinodals 3.1.1

És en aquest ambient missioner i de **primera evangelització** on hem de situar la **pastoral de la Iniciació Cristiana**. Conscients de la notable ruptura en la transmissió de la fe, creiem que l'atenció pastoral a la Iniciació Cristiana s'ha de fonamentar en l'**acollida** i en la **proposta de la fe** inseparablement. L'**acollida afectuosa** de les persones que s'acosten a la comunitat cristiana és expressió d'aquella caritat que és a l'origen de tot possible camí de fe². Suposa l'atenció real a la persona i a la seva situació humana. Al mateix temps, la comunitat cristiana ha de **proposar la fe amb llibertat i respecte**. En la pastoral de la Iniciació Cristiana ha d'estar sempre present el **primer anunci de la fe** que ajudi a descobrir el **do de Déu** i convidi a **incorporar-se a l'Església** des d'una experiència de fraternitat. Són dues actituds, doncs, que han d'acompanyar tot el procés.

Per altra banda, la complexitat de la situació actual respecte als sagraments de la Iniciació Cristiana **no facilita la resposta pastoral de l'Església**. El **diàleg pastoral**, el **discerniment**, la proposta de **mediacions catequètiques** i el **compliment de les normes eclesiàstiques** en la iniciació sacramental, faran possible avançar per millorar aquesta resposta. Els *consells pastorals parroquials*, les *unitats de pastoral* i els *arxiprestats* poden ajudar en aquesta direcció. No ens poden faltar, tanmateix, la plena confiança teològica en l'acció de Déu, que, en el seu amor, sempre s'anticipa i supera tota expectativa humana.

² Cfr. AG, 12

1.1. EL SAGRAMENT DEL BAPTISME

Preàmbul

El Baptisme, **porta de la Vida i del Regne**, és el primer sagrament de la nova llei, que Crist va oferir a tots perquè tinguessin la vida eterna (Jn 3, 5) i que després va confiar a la seva Església, juntament amb l'Evangeli, quan va manar als apòstols: «**Anau, doncs, a tots els pobles, i feis-los deixebles meus, batiant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant**» (Mt 28, 19)³.

Per això el Baptisme és, en primer lloc, el gran do de Déu que ens salva perquè ens incorpora a la mort i resurrecció de Jesucrist i el sagrament de la fe amb la qual els homes, il·luminats per la gràcia de l'Esperit Sant, **responen a l'Evangeli de Crist**. Així, doncs, l'Església valora i estima sobre manera aquesta tasca que ella considera tan seva, com és potenciar en els catecúmens i ens els pares i padrins dels infants que han de rebre el Baptisme, una **fe activa**. Amb la qual, units a Crist, confirmen el pacte de la nova aliança, ofert gratuïtament per Déu, o el ratifiquin. A tot això s'ordenen, en definitiva, tant el catecumenat i la preparació dels pares i padrins com la celebració de la Paraula de Déu i la professió de fe en el ritu baptismal⁴.

Què significa batiar? El Baptisme és obra de l'Esperit de Crist. És ésser inserit en la mort i resurrecció del Senyor i entrar a la comunitat dels qui creuen en el Ressuscitat, **és ingressar en la comunió dels cristians**, en l'Església, representada per una comunitat concreta.

El Baptisme que és oferta gratuïta de Déu, per part de l'home **és expressió visible de la fe en Jesús com a Senyor**. Rebre el Baptisme significa **identifi-**

³ Cfr. RICA, 3

⁴ Cfr. Ibíd., 3

car-se amb la causa de Jesús, optar pel sentit de la vida que va manifestar Crist. Comporta una **conversió** als valors del Regne de Déu i un **compromís** de vida.

El Baptisme és **recepció de la gràcia i de l'Esperit** i reconeixement d'un profund i radical **alliberament** del poder del pecat i de la mort. Per això diem que el convertit és batejat en el nom del Pare, i del Fill i de l'Esperit Sant. **La fe i el baptisme, íntimament lligats, són dons de Déu acceptats responsablement pel creient convertit que és batejat.**

Les orientacions pastorals i normativa que s'exposen a continuació es refereixen a l'administració del sagrament del Baptisme a **infants de 0 a 6 anys**. En el cas dels infants o adolescents no batiats que es troben entre els 7 i els 16 anys, s'aplicarà el que es diu al capítol 2 del present document (Pàg.36).

Orientacions pastorals

1. Convé recordar que els pares s'han de presentar a la parròquia amb **suficient antelació** per a poder preveure la possible data de la celebració, recollir l'imprès de petició i assistir a la preparació corresponent.
2. Es recomana que a les parròquies on sigui possible es puguin constituir **equips d'acollida** que, juntament amb els preveres, se'n cuidin de **l'acollida, acompanyament i preparació** de les persones que fan la petició del baptisme.
3. Després de l'acollida és convenient portar a terme una **preparació adient** amb els pares i padrins. Aquesta preparació -que per a alguns constituirà un **primer anunci de la fe**- ha de

consistir en una **catequesi** que ajudi i disposi a **participar, comprendre i viure la celebració baptismal de manera autèntica i cristiana**, i a assumir el deure contret pels pares **d'educar cristianament** els fills. Per altra banda, també és important convidar-los a **aprofundir en els motius** pels quals demanen el baptisme, procurant oferir-los la col·laboració de la parròquia per a continuar aquest itinerari que tot just han iniciat.

4. En el marc d'una celebració de l'Eucaristia es pot fer la **benedicció i presentació de l'infant** a la comunitat cristiana.
5. Finalment, abans de la celebració del sagrament del Baptisme, convé mantenir una **darrera trobada** amb els pares per tal de preparar convenientment, l'esmentada celebració.
6. La maternitat de l'Església s'exerceix no sols per haver engendrat fills de Déu pel baptisme, sinó també per la cura, l'educació i el desenvolupament d'aquesta fe que en l'Església reberen. El mètode catequètic que es proposa en la **Catequesi de Família** pot ajudar en aquest camí de maduració i contribuir a donar una resposta d'adhesió lliure i conscient a la Paraula de Déu. Per altra banda, també és convenient recomanar als pares que, si no ho han fet, inscrivin els seus fills a la **classe de religió** a l'escola quan sigui el moment oportú.
7. Es molt recomanable que les comunitats parroquials programin **l'acompanyament pastoral dels pares i mares en el despertar religiós** dels seus fills petits, mitjançant actituds i accions

⁵ Cfr. La família transmissora i educadora de la fe, VII.2

pedagògiques concretes⁵. En aquest sentit, a la nostra diòcesi comptem amb un material que porta per títol “**Els primers anys de la vida**”⁶ i que ofereix pautes molt senzilles per acompanyar precisament aquesta primera etapa de la vida, tan fonamental, que va dels 0 a 7 anys. Alhora, també serà bo oferir **algunes trobades anuals** que ajudin els pares i mares a orientar la seva missió de pares cristians i a mantenir el **contacte personal** amb la pròpia comunitat o amb persones concretes responsables de fer aquest seguiment.

Normativa

1. El sagrament del Baptisme s’ha de demanar, en primer lloc, **a l’església parroquial dels pares, o bé, a la parròquia amb la qual aquests estan vinculats per la seva vida cristiana**⁷. Els preveres, diaques o responsables laics són els responsables de fer l’acollida i tractar amb amabilitat i simpatia els pares que s’acosten a la parròquia per demanar el baptisme per al seu infant.
2. Sempre que sigui possible, cal fer present als pares la voluntat de l’Església segons la qual els infants **han de ser batiats durant les primeres setmanes després del naixement**⁸ o, almenys, dins el **primer any** de vida, ajudant-los a comprendre el gran do de Déu que el Baptisme suposa per als seus fills.
3. Cal que el rector o el responsable de la parròquia mantingui, com a mínim, una **entrevista prèvia** amb els pares (o, almenys, amb un dels dos)

⁶ Aquest material es troba en format digital i es pot descarregar de manera gratuïta al web del Bisbat de Mallorca.

⁷ CIC 857, 2

⁸ CIC 867, 1

per tal d'explicar-los **què significa el Baptisme**, ajudar-los a aprofundir en els **motius pels quals demanen el Sagrament** i fer palesa l'**obligació** que per a ells comporta, com a pares, **d'educar el fill o filla en la religió catòlica**.

4. En aquest sentit, i de forma excepcional, un infant també podrà ser admès al Baptisme en el cas que un **familiar pròxim** o **un dels padrins** ofereixin **prou garanties** de proporcionar-li una adequada educació cristiana i els pares no s'hi oposin. En canvi, **si faltava per complet l'esperança esmentada, s'ha de diferir el Baptisme**, explicant les raons als pares⁹. En el cas de diferir el Baptisme, s'ha de procurar mantenir per part de la parròquia una **relació** i un **diàleg** amb els pares.
5. En el cas de **situacions eclesialment irregulars** s'ha de tenir en compte que **«la situació moral o legal dels pares no incideix, per ella mateixa, en la qüestió del baptisme del seu fill¹⁰»**. Tot i així, en un diàleg pastoral respectuós, se'ls ha d'animar, en ocasió del baptisme dels fills, a **regularitzar** la seva situació i a tenir igualment en compte el seu **compromís** d'assegurar que el fill serà educat en la religió catòlica.
6. El lloc apropiat per a celebrar el bateig es **l'església parroquial dels pares, o bé, la parròquia amb la qual aquests estan vinculats per la seva vida cristiana**, excepte que això pugui ocasionar un greu inconvenient.
7. **L'església Catedral, les esglésies parroquials i l'església de l'Anunciació (La Sang)** són el

⁹ CIC 862, 2

¹⁰ IC 79

lloc propi de la celebració del Baptisme. **No s'ha de celebrar en cases particulars, en esglésies o capelles a on no hi hagi font baptismal, ni a hospitals**, fora de perill de mort o si el Bisbe ho autoritza per causa greu¹¹.

8. Ordinàriament el Baptisme s'administrarà **en una sola celebració, en diumenge** (molt especialment en els diumenges del temps pasqual) i, si és possible, en la **Vetla Pasqual**. És aconsellable **no celebrar el Baptisme durant la Quaresma** per ser temps de preparació i renovació de la consciència baptismal dels feels¹².
9. **El padrí o padrins** han de ser elegits pels pares o pels qui ocupen el seu lloc. Han de ser catòlics, portar **una vida coherent amb la fe cristiana** i ser un **bon exemple en l'educació cristiana** de l'infant que s'ha de batiar.
10. **Una persona no batiada no pot ser padrí o padrina de bateig**. Per aquest motiu, els padrins han de presentar el seu **Certificat de Baptisme**. En el cas d'un **batiat cristià no catòlic**, aquest podrà ser admès com a **testimoni** del baptisme, però **sempre acompanyat d'un padrí catòlic**¹³.
11. El padrí o padrins **han d'haver complert setze anys, estar confirmats i haver rebut l'Eucaristia**¹⁴.
12. **N'hi ha prou amb un sol padrí o padrina de bateig. Els pares no poden ser padrins** del qui s'ha de batiar¹⁵, ni tampoc cap persona afectada

¹¹ CIC 860

¹² IC 84

¹³ CIC 874, 2

¹⁴ Ibíd. 874

¹⁵ Ibíd. 874, 5

per una pena canònica legítimament imposada o declarada (p. ex. apòstates).

13. Respecte d'aquells **adults que vulguin rebre el Baptisme per contreure matrimoni vàlid amb un catòlic**, caldrà seguir el criteri següent:

- a. S'iniciarà el procés d'**admissió al catecumenat**, acceptada la serietat de les seves motivacions.
- b. Posteriorment es convidarà el catecumen **a contreure matrimoni canònic amb dispensa d'impediment de disparitat de cultes**, essent l'expressat desig del catecumen d'abraçar la fe catòlica «justa causa» i, per tant, suficient per a concedir aquesta dispensa.
- c. El matrimoni se celebrarà segons el ritu establert al ***Ritual per a la celebració del matrimoni entre part catòlica i part catecúmena***. El catecumen vàlidament casat amb part catòlica (a causa del seu particular estatus jurídic canònic) restarà especialment lligat a l'Església amb una pertinença incoativa, i, per tant, podrà exercir el dret de ser iniciat al misteri de Crist vers la maduresa cristiana, amb la recepció dels sagraments de la Iniciació Cristiana: el Baptisme, la Confirmació i l'Eucaristia.

1.2. EL SAGRAMENT DE LA CONFIRMACIÓ

Preàmbul

El qui és batiat reneix de l'aigua i de l'Esperit Sant¹⁶; en el principi de la vida nova li és vessat al cor el **do de l'Esperit**. Aquest do, significat sacramentalment, rep el nom de **Confirmació**, per quant ve a **confirmar** i a **completar** el Baptisme. Amb el do pentecostal de l'Esperit Sant, els confirmats són introduïts més profundament en la **filiació divina**, són **vinculats més perfectament** a Jesucrist i a l'Església i reben una **força especial** per difondre la fe com a **testimonis** de Crist¹⁷.

Orientacions pastorals

1. És important formar la consciència dels fidels sobre la importància i el significat del sagrament de la Confirmació en la Iniciació Cristiana i, per tant, sobre el **deure de rebre'l**. Per això, des de les parròquies, cal **convocar oportunament** per a la seva preparació i celebració¹⁸.
2. Es recomana elegir els **catequistes** de Confirmació entre aquelles persones de la comunitat cristiana que tinguin una **adequada preparació i sensibilitat** per a tractar amb grups d'adolescents i joves, procurant **acompanyar-los** tant a la parròquia, per part del prevere, com des de les delegacions o secretariats diocesans de Catequesi i Pastoral Juvenil.
3. De cada vegada és més freqüent el cas **d'adults batiats majors de setze anys que sol·liciten**

¹⁶ Cfr. Jn 3, 5

¹⁷ Cfr. CCE 1303; Const.sinodals, 3.1.1

¹⁸ Cfr. CIC 890

la Confirmació, bé perquè desitgen completar la seva iniciació cristiana com a resposta a un procés personal de fe, o bé perquè han de ser padrins de bateig o volen contreure matrimoni eclesial. Malgrat tractar-se, en bona part dels casos, de persones que durant anys han viscut allunyats de l'Església i de la pràctica de la fe, amb escassa o nul·la instrucció catequètica, **la seva condició difereix dels catecúmens**, perquè ja han estat incorporats al misteri de Crist i l'Església pel Baptisme. Per tant, la seva conversió es fonamenta en el Baptisme ja rebut, la força del qual han de desenvolupar després¹⁹.

4. Per això, serà bo **oferir l'oportunitat de rebre la Confirmació** als cristians adults que no la reberen en l'adolescència o la joventut, presentant-los un **itinerari catequètic apropiat**. De manera especial cal proposar-ho als nuvis que **demanen el sagrament del Matrimoni**²⁰ i als **pares i mares de la Catequesi de Família** que no estiguin confirmats. En aquest sentit, tant **l'itinerari diocesà de preparació al Matrimoni**²¹ com **l'itinerari per a la Iniciació Cristiana**²² que s'ofereix als pares i mares que han optat per la **modalitat de la Catequesi de Família**, constitueixen una **preparació adequada** que habilita per a rebre el sagrament de la Confirmació.

Normativa

1. La preparació a la Confirmació durarà **un curs com a mínim** (tot i que és molt aconsellable que siguin dos). En aquest sentit, cal fer veure als adolescents i joves la conveniència d'estar inscrits a la **classe de religió** de l'escola, ja que

¹⁹ RICA, 295

²⁰ Cfr. CIC 1065

²¹ Veure Apèndix II

²² Veure Apèndix I

aquesta formació pot considerar-se un **complement** del seu itinerari catequètic.

2. El catecisme de la Conferència Episcopal Espanyola ***Testimonis del Senyor***, que completa i desenvolupa els continguts del catecisme ***Jesús és el Senyor***, es considera el **catecisme de referència** a l'hora d'acompanyar els adolescents i joves que es preparen per a rebre el sagrament de la Confirmació.
3. La celebració de la Confirmació ha de tenir un caràcter solemne i gojós per a tota la comunitat cristiana. **Serà presidida pel Bisbe, el seu delegat o un prevere amb el permís obligatori del Bisbe de la Diòcesi**, posant així de relleu la profunda vinculació de la Iniciació Cristiana amb l'Església particular.
4. Respecte del **padrí o els padrins de Confirmació**, poden ser **els mateixos del Baptisme**, els **catequistes** que han acompanyat els adolescents i joves en la seva preparació, o una persona que es responsabilitzi d'acompanyar-los²³.
5. Per altra banda, **el padrí o els padrins han de ser catòlics** i portar una **vida coherent** amb la fe cristiana, sent un **bon exemple** en l'educació cristiana de la persona que s'ha de confirmar.
6. **Una persona no batiada no pot ser padrí o padrina de Confirmació**. Per aquest motiu els padrins han d'aportar el **certificat de Baptisme**.
7. **Els padrins han d'haver complert setze anys, estar confirmats i haver rebut l'Eucaristia**, és

²³ CIC 893

a dir, haver rebut els tres sagraments de la Iniciació Cristiana. **No ho poden ser els pares**²⁴.

8. Basta amb **un sol padrí o padrina**.
9. Cal **informar** degudament la parròquia corresponent de la celebració de l'acte.

²⁴ CIC 874

1.3. EL SAGRAMENT DE L'EUCARISTIA

Preàmbul

L'Eucaristia, **font i cimal de la vida cristiana**, demana per part d'aquells que l'han de rebre per primera vegada, una **adequada preparació** que no pot consistir únicament en la transmissió dels continguts fonamentals de la fe, sinó que ha de constituir «un **itinerari pedagògic** ofert en la comunitat eclesial que condueixi el creient a l'**encontre personal amb Jesucrist** a través de la **Paraula de Déu**, l'**acció litúrgica** i la **caritat**, integrant totes les dimensions de la persona, perquè pugui créixer en la manera de viure com a creient i sigui **testimoni** de la vida nova enmig del món»²⁵. Del que es tracta, per tant, és de proposar una veritable **catequesi d'iniciació a la vida cristiana** ja que, «som batejats i confirmats amb vista a l'Eucaristia»²⁶.

Orientacions pastorals

1. El **procés d'iniciació cristiana** que condueix a la recepció de l'Eucaristia no s'hauria d'exhaurir amb la primera comunió, sinó que ha de constituir un **camí de preparació permanent** que tingui continuïtat en la vida comunitària i eclesial. D'aquí la necessitat d'oferir **itineraris i processos de vida cristiana** que tinguin una continuïtat més enllà de la recepció del sagrament, tot recordant de manera especial als pares la seva **imprescindible i necessària col·laboració** en l'educació cristiana dels seus fills.
2. És molt important recuperar també la **vinculació de la catequesi infantil amb la celebració del Dia del Senyor**, ja que no resulta coherent que

²⁵ Directori per a la Catequesi, 65. Ed. Claret, 2020.

²⁶ BENET XVI, Exhortació apostòlica Sacramentum caritatis (22 de febrer de 2007), 17

aquells infants que han completat el seu itinerari catequètic vagin a missa per primera vegada el dia de la primera comunió. La catequesi **no es pot entendre com una activitat extraescolar més**, sinó com una **experiència** molt lligada a la **celebració de l'Eucaristia i al diumenge**. Per això, és molt recomanable que la catequesi es pugui dur a terme o bé el **dissabte capvespre** o el **diumenge**, finalitzant així amb la celebració de l'Eucaristia dominical. Si no volem que la primera comunió esdevingui únicament un acte social puntual en la vida de les persones, caldrà fomentar des del principi l'hàbit de celebració dominical, tot explicant als pares que **la participació a la missa dominical forma part de l'itinerari catequètic**.

3. Si per raons pràctiques o logístiques el que s'esmenta al punt anterior no és possible i la catequesi s'ha de fer necessàriament **durant la setmana**, és fonamental posar tots els mitjans perquè els infants i els seus pares **puguin participar habitualment en la celebració eucarística dominical**. Per això, serà d'una gran importància cuidar la **missa de famílies**, procurant posar especial esment en l'**acollida** tant dels infants com dels altres membres del nucli familiar.
4. Sense excloure la festa i el goig de les famílies, s'ha d'exhortar als pares que **evitin l'ostentació i les despeses desmesurades**, proposant criteris d'austeritat i de solidaritat amb els més necessitats.

Normativa

1. És important que la **convocatòria** i la **inscripció** a l'itinerari catequètic es porti a terme **al final del primer curs d'educació primària** per tal de poder començar puntualment a l'inici del següent.
2. En el moment de la inscripció cal demanar als pares dels nins que foren batiats a una altra paròquia que **presentin el corresponent certificat o volant de Baptisme**.
3. Pel que fa a la preparació dels infants i al mètode a seguir, la nostra diòcesi ha optat per la realització, de manera adaptada, de l'**itinerari catequètic** que es proposa des del **Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes Balears (SIC)** i que té com a objectiu fonamental **involucrar tota la família** en la realització d'un **procés de fe**²⁷ que es perllonga en el temps i en el transcurs del qual, els infants reben el sagrament de l'Eucaristia.
4. El catecisme de la Conferència Episcopal Espanyola per a la iniciació sacramental **Jesús és el Senyor** és **preceptiu** a la nostra diòcesi i **no se'n pot prescindir ni substituir-lo per un altre tipus de catecisme o material**.
5. A la primera reunió informativa amb els pares, cal explicar-los que aquest itinerari consta de les següents etapes:

²⁷ Per a conèixer la metodologia concreta d'aquesta proposta, consultar l'Apèndix I d'aquest document i el web del SIC: www.sic-catequesi.cat

- I. Un **temps de preparació inicial** d'un any de durada (corresponent a segon de primària) destinat a provocar i treballar el **despertar en la fe** dels infants a partir de la metodologia de l'**oratori**. Tot i la necessitat de remarcar el valor i la importància d'aquest primer any i convidar molt especialment a realitzar-lo, a la nostra diòcesi s'estableix que, fins que no s'indiqui el contrari, aquest any inicial podrà tenir un caràcter **opcional**.
 - II. **Dos anys de catequesi** (corresponents a tercer i quart de primària) destinats a treballar els **continguts del Catecisme**, combinant aquestes sessions catequètiques amb la **metodologia de l'oratori**. La realització completa d'aquests dos anys és **imprescindible** per a rebre el sagrament de l'Eucaristia.
 - III. **Dos anys de catequesi** (corresponents a cinquè i sisè de primària) en els quals es seguirà combinant el treball sobre els **continguts del Catecisme** amb les **sessions d'oratori** i durant els quals es pot iniciar també la preparació per a rebre el sagrament de la Confirmació. Tot i que aquesta tercera etapa també té un caràcter **opcional**, cal recomanar-ne vivament la seva realització per tal de **completar adequadament** tot el procés de la Iniciació Cristiana.
6. D'aquesta manera, com a norma general, s'estableix que la **celebració del sagrament de l'Eucaristia** tingui lloc **al final del tercer any** de l'itinerari (**4art d'Educació Primària**), tenint en

compte que si un infant ha faltat repetides vegades a les sessions **se li pot retardar algun any** la recepció dels sagraments.

7. En el **cas de dos germans**, perquè puguin combrregar junts, es pot admetre que el petit faci la primera comunió després del primer any preceptiu de l'itinerari, sempre que els pares **es comprometin que continuï, almenys, fins a completar els dos anys obligatoris del procés**.
8. La **celebració** del Sagrament de l'Eucaristia es farà ordinàriament a la **parròquia, comunitat o unitat pastoral** on s'ha portat a terme l'itinerari catequètic. Si s'ha de celebrar a una altra església o parròquia, **els pares presentaran el certificat** de la deguda preparació de la parròquia on s'han preparat.
9. Les celebracions de les primeres comunions tindran lloc en el context d'una **missa dominical de l'horari normal** o bé, en el cas que les primeres comunions se celebrin en grup, **en una eucaristia programada** prèviament.
10. En les celebracions comunitàries de les primeres comunions, els infants han de ser **acollits particularment** i tinguts molt en compte. S'ha d'evitar la introducció de qualsevol **element estrany** al sentit cristià de la celebració, sigui en el cant, en les lectures o en l'ornamentació de l'església.

2. ADMINISTRACIÓ DELS SAGRAMENTS DE LA INICIACIÓ CRISTIANA A INFANTS NO BATIATS EN EDAT CATEQUÈTICA

Preàmbul

Cal tenir en compte que els infants en edat catequètica que vulguin rebre el Baptisme, ho han de fer segons el que s'estableix en el cap. V del **Ritual per a la Iniciació Cristiana dels Adults (RICA)**, titulat: «Ritual de la Iniciació Cristiana dels nins en edat catequètica», atès que el Codi de Dret Canònic estableix que «els cànons sobre el baptisme de adults s'apliquen a tots aquells que han passat de la infància i tenen ús de raó» (C. 852 § 1). I sobre «l'ús de raó» diu: «El menor, abans de complir set anys, es diu infant, i se'l considera sense ús de raó; complerts els set anys, es pressuposa que té ús de raó» (c. 97).

La normativa que s'especifica a continuació s'aplicarà en el cas dels **infants que entre els sis i set anys s'apropen a la parròquia per sol·licitar els sagraments de la Iniciació Cristiana** (Baptisme, Confirmació i Eucaristia).

Normativa

1. Els infants no batiats en la seva primera infància **han de compartir la formació catequètica** amb els altres infants que es preparen per als sagraments de l'Eucaristia o bé de la Confirmació. Així ho indica el RICA: «Com que els nins que han de ser iniciats pertanyen generalment a algun grup de companys de la seva edat, batejats ja de temps enrere, que es preparen en la catequesi per a la Confirmació i l'Eucaristia, **la iniciació que reben avança progressivament**

i es recolza sobre la base del mateix grup catequètic» (RICA 308).

2. Així, per tant, **en funció de l'edat** que tingui l'infant, es valorarà que comparteixi l'itinerari catequètic **amb els altres infants que han de rebre la Primera Comunió o bé, amb el grup d'adolescents que es preparen per a rebre el sagrament de la Confirmació** (que es troben generalment entre els 12 i 16 anys).
3. Sigui com sigui, quan s'apropi el dia de rebre el sagrament del Baptisme, tant uns com els altres **han de ser instruïts amb algunes sessions de catequesi complementàries** que facilitin una «participació activa»²⁸ en les celebracions litúrgiques prescrites que els concerneixen directament.
4. Els infants no batiats en la seva primera infància han de començar a **participar de la litúrgia dominical des de l'inici de l'itinerari catequètic** i amb més motiu, si és possible, a partir de la seva admissió al catecumenat.
5. Tot i que la **unitat intrínseca** dels tres sagraments de la IC aconsellaria l'**administració de tots tres en una única celebració**, el fet que els infants no batiats en la seva primera infància comparteixin itinerari catequètic amb els que sí varen ser batiats, ens porta a proposar l'**opció** següent: que els infants en edat catequètica que han de ser batiats, realitzin de manera **obligatòria** l'any inicial de despertar en la fe (segon de primària) i **rebin el Baptisme i la Confirmació al temps pasqual del segon any** de l'itinerari

²⁸ Cfr. SC 19: «Els pastors d'ànimes fomentin amb diligència i paciència l'educació litúrgica i la participació activa dels fidels, interna i externa, d'acord amb la seva edat, condició, gènere de vida i grau de cultura religiosa»

(tercer de primària). I, finalment, juntament amb els seus companys, **rebin l'Eucaristia²⁹ en finalitzar el tercer any** de l'itinerari (quart de primària).

6. Cal tenir en compte que el Baptisme d'aquests infants **no es farà seguint el *Ritual del Baptisme d'infants*, sinó**, com ja s'esmentava al preàmbul, **tal i com s'indica al capítol V del RICA**: «Ritual de la Iniciació Cristiana dels nins en edat catequètica».
7. Aquest ritual estableix que, en el cas dels infants en edat catequètica no batiats en la primera infància, **la litúrgia baptismal es desenvolupa no en una, sinó al llarg de tres celebracions**, inserides en el propi **itinerari catecumenal**.
8. Per tant, pel que fa a la **litúrgia del sacrament**, és preceptiu:
 - A. Una primera celebració anomenada «**Ritu d'ingrés al Catecumenat**» en **finalitzar el primer any** de l'itinerari³⁰. Ritu que es pot fer coincidir amb una celebració anàloga del lliurament de la creu als nins ja batiats que hagin optat per fer el primer any de despertar en la fe.
 - B. Una de segona, anomenada «**Escrutinis o ritus penitencials**», que es realitzarà el **temps de Quaresma del segon any**. Es proposa fer un «escrutini» (que posa en relleu el caràcter de conversió o penitencial del baptisme), la tercera setmana de Quaresma; el **lliurament del Símbol de la Fe** (RICA 183-

²⁹ «Ja que l'Eucaristia és veritablement font i cimal de la vida i de la missió de l'Església, el camí de la IC té com a punt de referència la possibilitat d'accedir a aquest sacrament. Referent a això, com han dit els pares sinodals, hem de preguntar-nos si en les nostres comunitats cristianes es percep de manera suficient l'estret vincle que hi ha entre el Baptisme, la Confirmació i l'Eucaristia. En efecte, mai hem d'oblidar que som batiats i confirmats de cara a rebre l'Eucaristia. Això requereix l'esforç d'afavorir a l'acció pastoral una comprensió més unitària del procés d'IC». Benet XVI. Sacramentum Caritatis (2007)

³⁰ Aquesta és una celebració molt important i, per la mateixa naturalesa dels seus ritus, requereix el coneixement i l'adhesió als esdeveniments de la passió, mort i resurrecció del Senyor.

187) la quarta setmana, i el del **Parenostre** la cinquena setmana de Quaresma (RICA 188-192). El RICA preveu que en aquests ritus puguin participar els nins batiats, acostant-se per primera vegada al sagrament de la **Reconciliació**.

- C. La tercera celebració és la pròpia del **Baptisme i la Confirmació**. El moment més convenient, malgrat les dificultats que això implica, seria la **Vetla Pasqual** (RICA 343) **del segon any**. Fora de la Vetla Pasqual, també són oportuns els **diumenges del Temps Pasqual**, ja que el diumenge i la Pasqua són dues referències que expressen i visibilitzen la relació entre l'esdeveniment de la mort i resurrecció de Crist amb cada celebració del Baptisme. Com ja s'ha esmentat, l'**Eucaristia** es rebria **al final del tercer any** de l'itinerari, juntament amb els altres companys.
9. És molt important que les **tres celebracions** quedin **convenientment registrades**. Quan els infants no batiats en la infància celebren el «**Ritu d'ingrés al Catecumenat**» són fets **catecúmens** i com a tals han de ser registrats, perquè tenen alguns drets i obligacions recollits pel Dret Canònic.
10. Segons això, **en el Llibre de Baptismes de la parròquia s'ha de fer constar el Baptisme de l'infant, així com la Confirmació**. I més endavant, la **Primera Comunió**. S'omplirà i s'arxivarà a la parròquia un expedient on es recullin les dades personals i es doni fe de les tres celebracions litúrgiques tot just esmentades.

3. EL CATECUMENAT D'ADULTS

Preàmbul

El Catecumenat baptismal d'adults «té la finalitat de **permetre que aquests, com a resposta a la iniciativa divina i en unió amb una comunitat eclesial, duguin la seva conversió i la seva fe a la maduresa**³¹». Es tracta, per tant, d'una iniciativa o decisió de l'Església, que exerceix d'aquesta manera la seva **responsabilitat maternal** sobre aquells que, moguts per l'Esperit, es converteixen a Jesucrist.

Així «la institució catecumenal fa créixer a l'Església la consciència de la maternitat espiritual que exerceix en tota forma d'educació en la fe³²». Es tracta, així mateix, d'«una formació i noviciat degudament prolongat de la vida cristiana, en què els deixebles s'uneixen amb Crist, el seu Mestre³³». Per tant, **mitjançant el Catecumenat baptismal d'adults l'Església ha d'iniciar els catecúmens en el misteri de la salvació, en la doctrina cristiana, en la litúrgia i en els ritus sagrats** que s'han de celebrar en els temps successius, en la pràctica dels **costums evangèlics** i introduir-los en la **vida de fe, esperança i caritat** del poble de Déu³⁴.

El Catecumenat assoleix el seu punt culminant en la **celebració dels sagraments de la Iniciació Cristiana**³⁵: el **Baptisme**, la **Confirmació** i l'**Eucaristia**. «Nascuts a una vida nova pel Baptisme, els fidels són efectivament enfortits pel sagrament de la Confirmació i reben en l'Eucaristia el pa de la vida eterna. Així, pels sagraments de la iniciació cristiana reben cada cop més les riqueses de la vida divina i progressen cap a la perfecció de la caritat³⁶».

³¹ CCE 1248

³² DGC, 91

³³ AG, 14

³⁴ Cfr. CCE 1233 i 1248; RICA observacions prèvies 19; CIC 788 § 1; DGC 89

³⁵ Cfr. RICA, 27

³⁶ CCE 1212

Orientacions pastorals

1. En l'actual situació de secularització, alguns adults (i també adolescents i joves majors de 16 anys) volen conèixer el Senyor i ser batians. Consideram que això és una **oportunitat** que Déu ens concedeix per impulsar la pastoral de la Iniciació Cristiana, essent —com diu el Dret— el Catecumenat Baptismal la **institució que està al servei de la formació en la fe i en la vida cristiana** d'aquells que desitgen rebre el Baptisme i ser incorporats a l'Església.
2. Tot el procés formatiu del Catecumenat es realitza **per mitjà de l'Església**, a la qual ja estan units els catecúmens pel desig, suscitat per l'Esperit Sant, de ser incorporats a ella³⁷. **La comunitat eclesial**, per tant, **ha d'assumir aquesta responsabilitat**, cosa que farà vivint ella mateixa la vida cristiana com a camí de creixement: **engendrar, tenir cura, alimentar i ajudar a créixer els nous cristians**³⁸.
3. L'**acollida**, el **diàleg**, el **testimoni de la fe** i el **servei de la caritat** seran elements fonamentals durant tot l'itinerari catecumenal, però de manera molt especial, a l'inici d'aquest.

Normativa

1. A la nostra Diòcesi s'encomana el seguiment i l'aplicació de la normativa que aquí s'estableix a l'Àrea/Vicaria diocesana corresponent encarregada de coordinar el **Servei Diocesà del Catecumenat**.

³⁷ Cfr. LG 14

³⁸ Cfr. DGC 91 i 256

2. Els destinataris del Catecumenat baptismal són les **persones adultes que no han rebut el Baptisme** i demanen els sagraments de la Iniciació Cristiana per **incorporar-se al misteri de Crist i de l'Església**³⁹. El Codi de Dret Canònic considera «adults» a aquests efectes als nins a partir dels set anys⁴⁰. Però essent que la nostra Diòcesi té un itinerari de Iniciació Cristiana per a infants, **els destinataris d'aquest itinerari catecumenal seran els majors de 16 anys**.
3. Es requereix per part de la persona que demana els sagraments una **fe inicial en Crist Salvador, indicis sincers de conversió i certa idea de l'Església**.
4. Quan una persona no batiada major de 16 anys sol·liciti el Baptisme, **el rector ho ha de comunicar immediatament per escrit** al Servei Diocesà del Catecumenat, i establir la catequesi pertinent.
5. La iniciació dels catecúmens es farà **gradualment** a través d'un **itinerari litúrgic, catequètic i espiritual** establert per la nostra diòcesi, **seguint el procés catecumenal que assenyala el RICA**⁴¹. Es tracta d'un camí de conversió i creixement en la fe que es desenvolupa en el si de la comunitat cristiana, establint etapes a través de les quals es va avançant en la fe⁴².
6. La **durada mínima de l'itinerari catequètic serà de dos anys litúrgics**, que es poden fer extensibles a tres **en funció de les necessitats o del punt de partida dels catecúmens** (per ex. quan es tracta de persones que provenen

³⁹ Cfr. CIC 864

⁴⁰ CIC 852

⁴¹ Veure

Apèndix II

⁴² Cfr. OPC, 12;

RICA observacions

prèvies 4. 9-40; IC

24-31; DGC 85-89

d'altres tradicions religioses és molt convenient establir un procés de tres anys).

7. El **Catecisme** de la Conferència Episcopal Espanyola ***Buscad al Señor***, adreçat als adults que sol·liciten els sagraments de la Iniciació Cristiana, és el catecisme preceptiu a la nostra diòcesi per a aquesta etapa.
8. Tal com assenyala el RICA, **l'itinerari dels catecúmens constarà de quatre etapes:**
 - a. **Pre-catecumenat:** primera etapa de l'anunci missioner que acaba amb el **Ritu d'entrada o admissió al catecumenat**. «Durant aquest temps l'accent s'ha de posar en l'anunci de l'Evangeli, del qual ha de brollar la fe i la *conversió inicial i ha de madurar la voluntat de seguir Jesucrist*»⁴³. També cal ajudar a **discernir el desig i la motivació** que porten a la petició del Baptisme.
 - b. **Catecumenat:** segona etapa en la que els catecúmens reben una **catequesi** que els introduirà en el **coneixement del misteri de la salvació**, en la **pràctica de la vida cristiana** i en l'**exercici de la caritat**, en la **pregària** i la **celebració litúrgica**, i en el **testimoni de vida**⁴⁴. Aquest temps d'aprenentatge i maduració de la fe acaba amb el **Ritu de l'elecció**.

⁴³ Cfr. RICA observacions prèvies. 9-11; DGC 88

⁴⁴ Cfr. OPC 14

⁴⁵ Cfr. RICA observacions prèvies 21-25; 181; IC 122

el Catecumenat⁴⁵. Es requereix del candidat «**una fe il·lustrada i una voluntat deliberada de rebre els Sagraments de l'Església**»⁴⁶. En aquesta etapa, la formació tindrà preferentment un caràcter **espiritual i ascètic**. A més de les **entregues del Símbol de la fe** i del **Parenostre**, es duen a terme diversos ritus, escrutinis i exorcismes⁴⁷.

- d. **Mistagògia**: aquesta quarta i última etapa té lloc després de la recepció dels sagraments de la Iniciació Cristiana i dura tot el temps pasqual. Té com a finalitat **aprofundir** en l'experiència dels misteris rebuts i **gustar** l'experiència cristiana, **recollir** els fruits de l'Esperit i contribuir a **estrènyer** més i més els lligams amb la **comunitat** dels fidels⁴⁸.
9. Els catecúmens rebran els sagraments de la Iniciació Cristiana a la **Vetla Pasqual** o en el **II Diumenge de Pasqua**, preferentment a la santa **església Catedral**, presidint el **Bisbe** o el seu delegat, i seguint la **Forma simplificada de la Iniciació d'un adult**⁴⁹.
10. **Si no fos possible fer-ho en la Vetla Pasqual**, els sagraments de la Iniciació Cristiana se celebraran **en un diumenge, si pot ser del temps pasqual**⁵⁰, i presidint el Bisbe o el seu delegat, preferentment a la Catedral.
11. «Segons una antiquíssima tradició ***l'Església no admet a un adult al Baptisme, sense un padrí o padrina, pres d'entre els membres de la comunitat cristiana.***»

⁴⁶ RICA, 134

⁴⁷ OPC, 15

⁴⁸ Cfr. RICA, 7

⁴⁹ Cfr. RICA, cap. II; 240-277

⁵⁰ IC, 121

12. *Aquest padrí li haurà ajudat, almenys, en l'última fase de preparació al sagrament, i, després, contribuirà a la seva perseverança en la fe i en la vida cristiana»⁵¹.*
13. **N'hi ha prou amb un sol padrí o padrina. Els pares de qui s'ha de batiar no poden ser els seus padrins⁵².** A més, el padrí o padrina cal que hagi complert **setze anys**, hagi rebut **els tres sagraments de la Iniciació Cristiana**, porti una **vida congruent amb la fe i la missió** que ha d'assumir i **no estigui incapacitat pel dret** per a l'exercici de la seva funció⁵³.
14. El padrí i/o padrina intervé i acompanya el candidat, almenys, **en els últims ritus del Catecumenat i en la celebració dels sagraments i en l'etapa de la mistagògia⁵⁴.**
15. Les persones que siguin admeses al Catecumenat **seran registrades en el Llibre de Catecúmens de la Cancelleria-Secretaria General del Bisbat.** Amb aquesta finalitat, el rector de la parròquia a on s'ha produït l'admissió al Catecumenat **ha de comunicar-ho** a la major brevetat possible a la Cancelleria-Secretaria General del Bisbat.
16. **També la recepció dels sagraments de la Iniciació Cristiana per part dels catecúmens serà comunicada a la Cancelleria-Secretaria General del Bisbat** per a deixar-ne constància al **Llibre dels Catecúmens**, alhora que el rector de la parròquia del catecumen procedeix a la **inscripció en els llibres parroquials** corresponents.

⁵¹ RICA, 8

⁵² Cfr. CIC 874 § 1

⁵³ Cfr. RICA, Observacions generals, 9-10; CIC 874 § 1

⁵⁴ Cfr. ibíd., Observacions prèvies, 43

4. EL SAGRAMENT DE L'ORDE

Preàmbul

Crist Senyor, amb vista al govern i l'increment continu del Poble de Déu, va instituir en la seva Església diferents **ministeris ordenats** al bé de tot el Cos. I així els ministres, dotats de poder sagrat, **estan al servei dels seus germans**, a fi que tots els qui formen part del Poble de Déu i frueixen, per tant, de l'autèntica dignitat cristiana tendeixin lliurement i ordenadament a un mateix fi i així **arribin plegats a la salvació**⁵⁵.

Aquesta missió divina confiada pel Crist als apòstols ha de durar **fins a la fi del món** (cf. Mt 28,20), perquè l'Evangeli que ells han de transmetre és per a l'Església el seu **principi vital** al llarg dels temps. És per això que els apòstols, en aquesta societat **jeràrquicament organitzada**, van tenir cura d'instituir **successors**⁵⁶.

El ministeri eclesiàstic d'institució divina s'exerceix a **diversos nivells** per aquells que ja d'antic s'anomenen **bisbes, preveres, diaques**⁵⁷.

Orientacions pastorals

1. Entre les funcions principals del **bisbe** excel·leix la de **predicar l'Evangeli**. Els bisbes són els proclamadors de la fe, que guanyen nous deixebles per al Crist, i els mestres autèntics, això és, investits de l'autoritat del Crist, que prediquen al poble que els ha estat encomanat la fe que han de creure i aplicar a la vida, la il·lustren amb la llum de l'Esperit Sant, extraient del tresor de la

⁵⁵LG 18

⁵⁶Ibíd. 20

⁵⁷Ibíd. 28

Revelació coses noves i velles (cf. Mt 13,52), la fan fructificar i bandegen sol·lícitament els errors que amenacen el seu ramat (cf. 2Tm 4,14)⁵⁸

2. El bisbe, posseïdor de la plenitud del sagrament de l'Orde, és «**l'administrador de la gràcia del suprem sacerdocí**», sobretot en l'Eucaristia, que distribueix ell mateix o per mitjà d'altri i que fa viure i créixer contínuament l'Església. Aquesta Església del Crist es troba veritablement present en tots els legítims agrupaments locals de fidels, agrupaments que, units als seus pastors, reben, ells també, el nom d'esglésies en el Nou Testament. Radicades al seu propi lloc, aquestes Esglésies són efectivament el nou Poble cridat per Déu, «amb dons de l'Esperit Sant i amb plena eficàcia» (cf. 1Te 1,5)⁵⁹.
3. **Els bisbes regeixen** com a vicaris i legats del Crist **les esglésies particulars** que els han estat encomanades, amb consells, exhortacions i exemples i també amb autoritat i potestat sagrada, que fan servir només, és clar, per a fer créixer el seu ramat en la veritat i en la santedat, recordant-se que el qui és més gran cal que es faci com el més petit, i el senyor com el criat (cf. Lc 22,26-27)⁶⁰
4. **Els preveres, cridats a servir el Poble de Déu com a col·laboradors providents del cos episcopal**, formen amb el bisbe un sol presbiteri, dedicat evidentment a tasques diverses. En cada un dels agrupaments locals de fidels representen el bisbe, amb qui estan confiadament i generosament units, i comparteixen els seus neguits pastorals que apliquen al seu treball de cada dia⁶¹.

⁵⁸ Ibíd. 25

⁵⁹ Ibíd. 26

⁶⁰ LG 27

⁶¹ Ibíd. 28

5. Els preveres, en virtut de la seva comuna ordenació sagrada i de la seva comuna missió, **es troben lligats entre ells en una íntima fraternitat**, la qual és de desitjar que es manifesti amb una lliure i espontània ajuda mútua, tant espiritual com material, tant pastoral com personal, amb reunions i amb la comunió de vida, de treball i d'amor.⁶²
6. I com a pares en el Crist, han de tenir cura dels fidels, que han engendrat espiritualment pel baptisme i la doctrina (cf. 1Co 4,15; 1Pe 23). Fent-se models del ramat (1Pe 5,3), **han de presidir i servir la seva comunitat local, de manera que aquesta mereixi de ser anomenada amb aquell nom que és exclusiu de tot el Poble de Déu, que és el d'Església de Déu** (cf. 1Co 1,2; 2Co 1,1, i sovint)⁶³.
7. **Els diaques**, enfortits per la gràcia sacramental i en comunió amb el bisbe i el seu presbiteri, **serveixen el Poble de Déu en el ministeri de la litúrgia, de la paraula i de la caritat.** (LG 29)
8. Pertoca al diaca, **administrar solemnement el baptisme**, de **conservar i distribuir l'Eucaristia**, **assistir i beneir els matrimonis** en nom de l'Església, **portar el Viàtic** als moribunds, **llegir la Sagrada Escripura** als fidels, **instruir i exhortar** el poble, **presidir el culte i l'oració dels fidels**, **administrar els sacramentals**, **presidir el ritu dels funerals i de la sepultura**⁶⁴.
9. Dedicats als oficis de **caritat i administració**, els diaques cal que es recordin de la recomanació de sant Policarp: «*Que siguin misericordiosos,*

⁶²LG 28⁶³Ibíd. 28⁶⁴Ibíd. 29

diligents i es comportin conforme a la veritat del Senyor, que es va fer servidor de tots»⁶⁵.

Normativa

1. Per expressar la **comunió** del bisbe, amb els preveres i diaques, amb tot el poble de Déu, s'han d'aprofitar les ocasions especials, com és la **Missa Crismal**, que se celebra a la nostra diòcesi el Dimecres Sant.
2. En la **Missa Crismal**, el bisbe, amb el col·legi de preveres —i també amb la participació dels diaques i del poble sant de Déu— **beneeix els sants olis** —dels catecúmens i dels malalts— **i consagra el crisma**. Aquesta missa, concelebrada pel bisbe amb el seu presbiteri, ha de ser un **signe de la manifestació de la comunió dels preveres amb el seu bisbe propi**. És per això que es demana la **màxima participació** de tots els preveres de la diòcesi amb el seu bisbe, pare i pastor; alhora, també és important la **participació dels diaques i dels fidels** en aquesta Eucaristia, que té lloc preferentment a la **santa església Catedral**, la Seu, Càtedra del bisbe, donat el significat que té el primer temple de la diòcesi i perquè aquesta celebració és una de les manifestacions més importants de la **plenitud del sacerdoci del bisbe**, com és la consagració del crisma.
3. Altres celebracions importants són les **ordenacions de preveres o de diaques**, bé se celebren a la Seu o a una parròquia o un lloc de culte, com a expressió de comunió del poble de Déu que camina a Mallorca.

⁶⁵Ibíd. 29

4. La **visita pastoral** és una oportunitat en ella mateixa per «reanimar les energies dels agents evangelitzadors, felicitar-los, animar-los i encoratjar-los; és l'ocasió per convidar el poble fidel a la **renovació** de la pròpia vida cristiana»⁶⁶
5. Les **ordenacions** se celebraran preferentment a **la Seu**, Càtedra del Bisbe, sempre que sigui possible **s'evitarà el temps de quaresma**, per ser un temps penitencial.
6. Serà el **responsable del Seminari**, juntament amb els **formadors** (en el cas de seminaristes) o bé el **responsable del diaconat**, qui presentarà al bisbe els possibles **candidats**, i el bisbe s'assabentarà de la seva preparació i de la seva sol·licitud per exercir el ministeri que se li vol encomanar.
7. Serà el **CETEM** o l'**ISUCIR** el **responsable de la formació** dels candidats al ministeri ordenat, i el qui convalidarà els estudis realitzats a altres entitats acadèmiques d'altres diòcesis.
8. És molt important la **pastoral vocacional**, per tal que no faltin pastors a les comunitats i els puguin servir en el ministeri ordenat.

⁶⁶ Directori per al ministeri pastoral dels bisbes, 220

4.1. Els ministeris laicals

Els pastors sagrats saben prou bé com contribueixen **els laics** al bé de tota l'Església. I no ignoren que ells, els pastors, no han estat instituïts pel Crist perquè assumeixin tots sols tota la missió salvífica de l'Església envers el món, sinó que la seva elevada funció és pasturar de tal manera els fidels i reconèixer talment els seus serveis i carismes, que **tots a la seva manera col·laborin a l'obra comuna**. És necessari que tots, «mantenint-nos en la veritat i en l'amor, cresquem en tot fins que arribem a Crist, que és el cap. Per ell, tot el cos es manté unit harmoniosament gràcies a tota mena de juntures que el sostenen; així, d'acord amb l'energia distribuïda segons la mesura de cada membre, tot el cos va creixent i edificant en l'amor» (Ef. 4,15-16)⁶⁷.

Els laics, fins quan s'ocupen de coses temporals, **poden i han d'exercir un influx inestimable en vista a l'evangelització del món**. Perquè, si bé alguns d'ells, per manca de ministres sagrats, els supleixen en alguns oficis sagrats en la mesura de les seves facultats, o encara que molts d'altres esmercin totes les seves energies en el treball apostòlic, **que tots cooperin a l'expansió i increment del Regne del Crist en aquest món**. Per això convé que els seglars s'enginyin per **conèixer més profundament la veritat revelada i implorin amb insistència el do de la saviesa**⁶⁸.

Volent tenir cura de les necessitats de la diòcesi i en especial de les comunitats particulars, segons les necessitats de cada agrupació de parròquies o arxiprestats, **alguns laics**⁶⁹, **podran rebre els ministeris laicals de lector, acòlit i catequista** que el bisbe podrà conferir.⁷⁰

⁶⁷ LG 30

⁶⁸ Ibíd., 35

⁶⁹ Pau VI; Carta Apostòlica Motu proprio Ministeria Quaedam.

⁷⁰ D'acord amb el nou ritual per instituir catequistes. Edició ad experimentum (2024-2026) segons l'edició típica llatina, aprovada per la Conferència Episcopal Espanyola i confirmada pel Dicasteri per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments. 2024.

Normativa

1. Es necessària la **formació** de tot el Poble de Déu sobre la naturalesa dels ministeris instituïts, sobretot quan aquests, enviats pel bisbe, exerciran el seu servei a comunitats on no hi hagi prevere estable.
2. El laic que rep un ministeri laical, **no substitueix el prevere**, sinó que com a germà entre els germans, desenvolupa unes funcions catequètiques o litúrgiques.
3. És tasca del bisbe i del seu equip **discernir la conveniència o no d'instituir els ministeris laicals**, valorant les **necessitats de les comunitats** que així ho demanin i les **capacitats i preparació** dels candidats.
4. **Els candidats als ministeris laicals** de lector, acòlit o catequista hauran de rebre la seva oportuna **formació**.
5. Poden ser admesos a candidats homes i dones que han **rebut els sagraments de la iniciació cristiana**, es trobin en **situació canònica regular** i es demostrï que tenen les següents **qualitats**:
 - a. **Docilitat per deixar-se acompanyar** per l'Església en el discerniment vocacional.
 - b. **Edat convenient i qualitats peculiars**⁷¹. **Maduresa psicològica, responsabilitat** en el compliment dels seus deures i obligacions, **capacitat per al treball comú, disponibilitat** per al servei, **experiència prèvia** en la pastoral.

⁷¹ Pau VI; Carta Apostòlica Motu proprio Ministeria Quaedam. 8

- c. Ferma **voluntat de servir** el poble fidel, persona de **pregària profunda**, de **celebració dels sagraments**, especialment de l'Eucaristia i de la Penitència, **aspirants a la santedat**, de **bona fama**.
 - d. Destacar pel **compromís caritatiu**, en comunió amb l'Església.
6. Els qui **no han de rebre** la institució dels ministeris laicals:
- a. Els **religiosos/es**, exceptuant que siguin **referents** de la comunitat.
 - b. Els que han iniciat el camí del **diaconat o presbiterat**, ja que forma part del seu procés.
 - c. Aquells que duen a terme un **servei dirigit exclusivament als membres d'un moviment eclesial**. Aquest servei, és confiat, de fet, pels responsables de cada moviment eclesial i no pel bisbe.
 - d. Els **professors de religió**, exceptuant que també desenvolupin una **tasca pastoral** a la seva parròquia.
7. Els lectors, acòlits i catequistes són instituïts amb un **ritu propi**, durant una missa o una celebració de la Paraula.
8. És competència del bisbe **dispensar** de manera **temporal o definitiva** de l'exercici del ministeri rebut.
9. La col·lació del ministeris rebuts **no dona dret a rebre la sustentació o remuneració** per part de la diòcesi.

10. El bisbe podrà demanar que algun laic que ha estat instituït **assumeixi una responsabilitat diocesana o d'un lloc determinat**, per un espai de temps determinat.

Funcions del lector:

- **Llegir la Paraula de Déu** en l'assemblea litúrgica, **llevat de l'evangeli**.
- **Dirigir el cant** i fer que el poble hi participi.
- Fer les **monicions** oportunes al llarg de la celebració o bé els **avisos** propis.
- **Preparar els fidels** perquè llegeixin la Paraula de Déu o l'oració dels fidels, en absència de diaca.

Funcions de l'acòlit:

- **Ajudar el diaca, i servir el bisbe o el prevere**, en les funcions litúrgiques.
- **Instruir els fidels** que ocasionalment ajudin els preveres.
- Com a ministre extraordinari, **distribuir l'Eucaristia**, per falta d'un altre ministre ordenat.
- **Exposar o retirar el Santíssim** exposat, **sense donar la benedicció**.

Funcions del catequista:

- **Formació i guia d'altres catequistes**, o responsabilitat i **coordinació** de l'activitat catequètica.
- Tasca pastoral en el **Primer Anunci**. Sensibilitzat en la fe i en la conversió, anunciant el **Kerigma**.

- **Catequesi en la iniciació cristiana** d'infants, adolescents i adults.
- Estar atent a la **necessitat catequètica permanent** de la seva comunitat.
- **Catequesi de reiniciació** cristiana.
- **Catequesi dins l'àmbit familiar**.

5. EL SAGRAMENT DEL MATRIMONI

Preàmbul

L'**aliança matrimonial**, per la qual l'home i la dona formen entre si una **comunitat de vida**, està ordenada per la seva pròpia naturalesa a la complementarietat i ajut dels mateixos esposos i a la generació i educació dels fills⁷².

Pressuposa un **projecte de futur** en comú, requereix una **maduresa humana** suficient en els contractants i comporta l'exigència d'un **procés de creixement** permanent.

Per als batiats és, al mateix temps, un Sagrament⁷³, del qual **els propis esposos** en són els **ministres**. La sacramentalitat fa que la **indissolubilitat**, propietat de tot matrimoni i exigència que brolla del verader amor i de la fidelitat, sigui encara més ferma⁷⁴.

L'aliança matrimonial, per la qual l'home i la dona constitueixen entre ells un **consorci de tota la vida**, ordenat per la seva índole natural al bé dels cònjuges i a la generació i educació dels fills, fou elevat per Crist, el Senyor, a la dignitat de **sagrament** entre batiats⁷⁵.

Orientacions pastorals

1. La comunitat cristiana s'ha de mostrar **amatent, oberta i esperançada** en acollir les parelles que demanen el sagrament del Matrimoni. Per això, cal recordar-los la importància d'acudir a la Parròquia amb el **temps d'antelació suficient** per tal de portar a terme una **preparació adequada**.

⁷² CIC, cn.1055 § 1

⁷³ Ibid., cn.1055 § 2

⁷⁴ Ibid., cn.1056;

Cs. Ss.4.1.4

⁷⁵ Ibid., cn. 1055 § 1

Es recomana que aquest temps sigui **almenys d'un any abans** del dia fixat per a les noces.

2. En l'acollida dels promesos, caldrà tenir molt en compte i valorar adequadament les **motivacions i el grau de fe** de cada un dels membres de la parella, perquè per als batiats que se senten cristians i participen en la vida de l'Església, celebrar el sagrament del Matrimoni ha de ser una **decisió coherent amb la seva fe**.
3. A nivell pastoral, la parròquia ha d'oferir a les parelles que volen contraure matrimoni una **preparació adequada**, entesa com una **oportunitat magnífica d'evangelització i catequesi**, a més d'esdevenir l'ocasió perfecte per a rebre **instrucció sobre el sagrament del Matrimoni** que desitgen rebre⁷⁶.
4. A la nostra diòcesi oferim una proposta d'**Itinerari de Preparació al Matrimoni (IPM)**⁷⁷ que consta de **8 trobades durant el curs** escolar en les quals s'ofereix a les parelles unes catequesis sobre **el sentit cristià del matrimoni, el contingut i la forma de la celebració i els valors i deures d'una parella cristiana** a la llum de l'Evangeli. El contingut i metodologia d'aquest IPM estan recollits en una **publicació** editada pel Bisbat de Mallorca⁷⁸.
5. Les parròquies que puguin, els arxiprestats o l'organisme diocesà competent (Secretariat/ Delegació de Família i Vida), formaran **equips d'agents de pastoral** perquè puguin portar endavant els esmentats **IPM**⁷⁹, organitzant també aquests itineraris a **diversos indrets de l'illa**, facilitant-hi així la **participació** de les parelles.

⁷⁶ Ibíd., 1063

⁷⁷ Veure Apèndix III

⁷⁸ Aquesta publicació pot trobar-se a la Llibreria Diocesana de la Casa de l'Església.

⁷⁹ CIC 1064

6. El Secretariat/Delegació de Família i Vida o l'organisme diocesà competent, oferirà a les parròquies, arxiprestats i/o comunitats un **llistat dels itineraris prematrimonials que es desenvolupen a les diferents parròquies o arxiprestats**. En el cas que els interessats tinguessin dificultats per a participar-hi també se'n podrien organitzar alguns **d'àmbit diocesà**.
7. És important que les parròquies facin el possible per **acompanyar els nous matrimonis**, fent-ne un **seguiment post-sacramental** eficaç. Per això, es molt recomanable mantenir un **contacte habitual** amb les famílies i **animar-les a seguir avançant en el seu itinerari de fe**, recordant-los la seva promesa cristiana i la relació amb la comunitat. En alguns casos, serà bo animar-los a conèixer i participar en algun dels **moviments** adreçats a cuidar l'espiritualitat matrimonial existents a la nostra diòcesi.
8. Serà bo que els esposos siguin exhortats a **deixar-se guiar** per la Paraula de Déu, **a viure units** a la comunitat cristiana, **especialment en la Celebració de l'Eucaristia dominical**, i a donar el seu **testimoni d'amor** alimentat en la pregària domèstica, en l'ofrena del sacrifici i en el **compromís d'educació cristiana** dels fills.
9. És igualment important que les comunitats cristianes **facin costat amb els serveis necessaris i amb accions concretes a les famílies que pateixen** espiritual i/o materialment; a les que tenen **membres amb alguna discapacitat**, amb **malalties cròniques** o **d'edat avançada**, i ben especialment a les que han de suportar **l'atur, l'addicció** a qualsevol tipus de drogues,

o a les famílies on els **conflictes conjugals** poden provocar situacions límit o fer preveure un conflicte o una ruptura.

10. Igualment cal tenir un **especial esment pastoral** envers aquelles famílies on s'hagi produït una **separació**.
11. Finalment, és bo animar els nous esposos a recordar l'**aniversari del casament**, invocant el Senyor que amb la seva gràcia ha mantingut fidelment els esposos en el pacte d'amor que fa anys celebraren.

Normativa

1. Quan una parella demana contreure matrimoni eclesiàstic, és important constatar que, de manera coherent amb el que creu, **accepta les disposicions o condicions fonamentals de l'Església sobre el matrimoni cristià**. És a dir, els nuvis han d'estar disposats a prometre's mútuament **amor i fidelitat per a tota la vida** i han d'estar **oberts a la procreació i a l'educació cristiana dels fills**. Si no es mostren disposats a acceptar aquestes condicions, se'ls ha de fer entendre que **no poden ser admesos** a la celebració del Sagrament.
2. En el moment de reservar la data del matrimoni, el rector, amb un breu interrogatori, ha de constatar que **no hi ha cap impediment no dispensable**, almenys que **no es dona en cap dels contraents un impediment de vincle**. En cas de dubte, **és imprescindible** traslladar la consulta a la Notaria de Matrimonis del Bisbat.

3. **L'expedient matrimonial**, que consisteix en la declaració dels contraents i de dos testimonis davant el responsable de la parròquia, juntament amb la recollida de dades que la llei eclesiàstica i la civil exigeixen, **s'ha de complimentar amb un antelació màxima de tres mesos abans de la celebració del casament** a la parròquia dels contraents o a la que és pròpia de qualsevol dels dos. Els rectors tenen la facultat de delegar en altres persones la realització de l'expedient amb facultats per autoritzar matrimonis, sempre que aquests **disposin de la deguda formació**.

4. **L'expedient matrimonial inclourà:**

- a. Certificat de l'itinerari Prematrimonial
- b. Fe de Baptisme dels contraents, en el cas que el contraent no hagués estat batiat a la mateixa parròquia en la qual s'instrueix l'expedient.
- c. DNI, Passaport o NIE, per acreditar la identitat dels contraents.
- d. Certificat d'empadronament, per determinar la parròquia competent per a instruir l'expedient.
- e. Certificat literal de naixement (ja no és útil la fotocòpia del Llibre de família, ja que no podem obtenir informació sobre l'estat civil dels contraents).
- f. Declaració jurada de solteria davant el rector o el seu delegat, segons el formulari diocesà.
- g. Aquest document, si prové de l'estranger, haurà d'estar legalitzat degudament amb la postil·la de la Haia i traduït oficialment al català o castellà excepte si està en anglès, francès, alemany, italià o portuguès.

5. En els casos que s'esmenten a continuació, **caldrà demanar la llicència matrimonial** al Bisbat:
 - a. Si els contraents tenen un impediment canònic;
 - b. Si un dels contraents és cristià no catòlic;
 - c. Si un o els dos contraents no resideixen a Mallorca;
 - d. Si el Matrimoni s'ha de celebrar en una altra diòcesi;
 - e. Si un o els dos contraents han obtingut sentència eclesiàstica de nul·litat d'un matrimoni anterior;
 - f. Si un o els dos contraents són indomiciliats;
 - g. Si el casament no pot ser reconegut o celebrat segons la llei civil;
 - h. Si un o els dos contraents estan subjectes a obligacions naturals provinents d'una unió precedent envers l'altra part o els fills d'aquesta unió
 - i. Si un o els dos contraents han abandonat notòriament la fe catòlica;
 - j. Si un o els dos contraents estan afectats per una censura;
 - k. Si un o els dos contraents són menors d'edat;
 - l. Si el casament s'ha de fer per un procurador.
6. **Abans** de la celebració del Matrimoni, **ha de constar expressament** que no hi ha **cap obstacle** per tal que sigui **vàlid i lícit**.
7. Les parelles catòliques que no han estat confirmades **han de rebre el sagrament de la Confirmació abans de celebrar el sagrament del Matrimoni**. En aquest sentit, aquells membres

de la parella que no han rebut el sagrament de la Confirmació, **el podran rebre durant el mateix any que participin en l'IPM, sempre i quan acreditin l'assistència a les 8 sessions** i en realitzin una més **específica per a la preparació del sagrament** de la Confirmació.

8. Quant al **lloc de la celebració**, l'església més adient per a la celebració del Matrimoni és la **parròquia dels nuvis**, o la parròquia on fixaran el domicili després del casament, o també qualsevol església, oratori, santuari o ermita, sempre hi quan hi hagi culte.
9. En els **oratoris públics de finques privades**, que tenen l'erecció canònica corresponent, només s'hi podran celebrar casaments quan un dels dos contraents sigui **fill o net** dels propietaris o dels estadants. En aquests casos serà necessària una **prèvia autorització escrita** del Bisbe o del Vicari general. En els casos dels casaments en esglésies de monestirs de clausura, a més a més, serà un requisit imprescindible la prèvia autorització escrita de la superiora de la comunitat.
10. **L'hora de la celebració** del sagrament es pot fixar de **comú acord** entre els mateixos contraents i els responsables de les parròquies o esglésies.
11. Quant al **temps de la celebració**, es considera que **tots els dies de l'Any Litúrgic són aptes** per a la celebració del sagrament del Matrimoni, **excepte el Triduum Pasqual**.

12. Tampoc no se celebrarà l'Eucaristia en el cas de **matrimonis** on algun dels contraents no ha rebut el baptisme.
13. La **parròquia** on es celebra el sagrament **inscriurà el Matrimoni al llibre corresponent, enviarà les degudes comunicacions i guardarà l'expedient fins a final d'any**, fent-lo arribar després a l'**arxiu diocesà** juntament amb els **triplicats** del registre de Matrimonis.
14. Al final de la celebració del Matrimoni, el prevere o diaca farà entrega en nom de la Comunitat Parroquial del **Llibre de la Família Cristiana**, que la família podrà presentar quan hagin de demanar el Baptisme pels seus fills.
15. Les peticions de celebracions en diumenges i festes de precepte, en ocasió de **l'aniversari de les noces, s'integraran dins una celebració eucarística a l'horari dominical establert**.

6. EL SAGRAMENT DE LA PENITÈNCIA

Preàmbul

El camí per obtenir la pau amb Déu i amb l'Església comença per la **conversió** que és **resposta a la Paraula de Déu**, la qual il·lumina la situació del penitent a la llum de la misericòrdia divina. La conversió, que condueix al sagrament, és expressada en el **diàleg de la confessió** i en l'**oració inspirada en la confiança en el perdó del Pare**, abocat per l'Esperit Sant en el cor del qui és reconciliat gràcies a la mort i resurrecció de Crist, pel ministeri de l'Església. L'obra penitencial, acceptada en el sagrament, estimula a reemprendre la **vida nova**⁸⁰.

Orientacions pastorals

1. **L'educació a la virtut i a la pràctica del sagrament de la Penitència és essencial en el camí de la fe.** Per això, els **objectius catequètics** estaran marcats per la **voluntat de viure l'experiència de l'amor de Déu**; inclouran la **formació de la consciència cristiana** segons el recte criteri moral i el sentit del pecat, la **necessitat del perdó** i la **disposició a ser perdonats**. Remarcaran l'**actitud atenta** a la veu de Crist Ressuscitat, que **renova el cor** del penitent per mitjà de l'Església present en el ministre, **portador eficaç** de l'anunci pasqual d'alliberació i de salvació. «*El mateix dia de la Resurrecció, Jesús donà als Apòstols, per la força de l'Esperit Sant, el poder de reconciliar amb Déu i amb l'Església els pecadors penedits*»⁸¹.

⁸⁰ Sínode de Mallorca (1998-99) Cs.Ss. 3.1.3

⁸¹ Jn 20, 22-30.

Joan Pau II, Misericòrdia Dei (2002), Introducció

2. Entre els **elements** que formen aquest sagrament (penediment dels pecats i desig de conversió, confessió dels pecats, absolució, obra penitencial), sens dubte el que s'ha de subratllar més és el **perdó que prové de Déu, pel ministeri de l'Església**; però, per part del penitent, l'element més important de tots és el **penediment amb desig de conversió sincera del cor**, el canvi (*metanoia*) de l'orientació de vida. La predicació penitencial **ha d'insistir de manera peculiar en aquesta conversió**. Així, la confessió s'entendrà com la **manifestació de la conversió del cor**, la **decisió humil del fill perdut que retorna a la comunió amb Déu i amb l'Església**⁸².
3. **Per a millor ajudar els fidels a celebrar el Sagrament de la Reconciliació**, a descobrir cada vegada més el misteri de la misericòrdia del Pare que perdona i a fer créixer dins la comunitat cristiana l'esperit penitencial, **es recomana**:
 - a. **Que amb la periodicitat convenient i en els moments més oportuns** -Quaresma, els divendres d'entre l'any, amb motiu de la catequesi per a la iniciació cristiana- **s'ofereixin celebracions penitencials, a mode de catequesi, sense confessió ni absolució**, segons s'indica a l'apèndix del *Ritual de la Penitència*, vetllant, emperò, **que no es confonguin** amb la celebració del sagrament de la Penitència.
 - b. **Que s'estimuli dins la família cristiana, el penediment i el perdó** que tenen tanta importància i relleu en la vida quotidiana, i troben el moment culminant, propi de la comunitat del

⁸² Cfr. Orientaciones del episcopado español sobre el sacramento de la Penitencia, n°64.

Crist, en el sagrament de la Reconciliació. La celebració d'aquest sagrament adquireix un significat particular en la **vida de família**, on cal que es promogui un **clima de constant perdó i reconciliació**.

- c. Que es revalorï i remarqui **l'acte penitencial en la Celebració Eucarística**, atenent la varietat dels formularis litúrgics. Els diumenges del Temps Pasqual i en altres festes previstes per la mateixa Litúrgia, es podrà substituir pel **ritu de l'aspersió**, que recorda els sagraments del Baptisme i de la Penitència, «*primera i segona taula de salvació*».
- d. Que s'ajudi els fel·les a descobrir **el valor de l'acompanyament (o direcció) espiritual**, decisiu per a la vida cristiana, que s'ha d'oferir oportunament també en altres moments apart de la celebració sacramental.

Normativa

1. Tots quant, pel seu ministeri tenen encomanat el servei dels fel·les, **estan obligats a proveir l'escolta en confessió** d'aquells que els estan confiats, i ho demanin raonablement; així com que se'ls doni oportunitat de **confessió individual**⁸³.
2. Els sacerdots responsables de les parròquies i esglésies han de ser **ministres sol·lícits del sagrament de la Reconciliació**, en les seves dues formes normals. Per això, els responsables de les Parròquies i esglésies, abans o després de l'Eucaristia, o en altres moments que semblin adients, preferentment fora del temps de la ce-

⁸³ Joan Pau II,
Misericordia Dei
(2001), 1-b

lebració de la missa, en un horari conegut pels fel·les, **dedicaran un temps a la seu penitencial, o procuraran que altres sacerdots l'hi dediquin**, per oferir-los l'oportunitat de practicar la forma primera, sense necessitat de demanar-la expressament⁸⁴.

3. Les parròquies i esglésies **oferiran una o diverses seus penitencials, en lloc visible, per poder celebrar el ritu de reconciliació d'un sol penitent**, on estiguin disposats els elements litúrgics adients, i es donin les condicions per a un **diàleg personal**, segons preveu el ritual, per tal de **fer més significatius els gestos sacramentals i facilitar la lectura de la Paraula de Déu i la imposició de mans** en el moment de l'absolució.
4. «La confessió individual i íntegra i l'absolució constitueixen ***l'únic mode ordinari amb què un fidel conscient de pecat greu es reconcilia amb Déu i amb l'Església***»⁸⁵. I la primera forma de celebració que preveu el Ritual de la Penitència és el **ritu per a la reconciliació d'un sol penitent**, que s'ha d'oferir als fidels observant totes les seves parts.
5. Les parròquies i esglésies **poden oferir també la segona forma de la reconciliació sacramental sobretot en el temps d'Advent i Quaresma**. Aquest tipus de celebracions **s'han de preparar i s'han de viure de manera acurada i pedagògica**, perquè siguin manifestació de l'Església com a comunitat de penitents que escolta l'Evangeli; han de servir per **expressar l'anunci salvador que crida a la conversió i**

⁸⁴ CIC, cn.986. Cs. Ss. 3.3.13. Notitiae 37 (2001), 259-260.

⁸⁵ Ibid., cn.960.

ofereix la misericòrdia del Pare, perquè els cristians revisin la seva vida i reconeixin el mal present a l'Església mateixa i en el món. Així, els participants en el sagrament **confessaran personalment els pecats, en rebran l'absolució i acolliran gojosament el perdó amb acció de gràcies**⁸⁶.

6. **La celebració de la tercera forma**, que consisteix en la reconciliació de molts de penitents amb absolució general, **s'ha de considerar sempre com a vertaderament extraordinària**, que només es dona **en dos casos**: en l'**amenança de perill de mort sense temps per escoltar confessions individuals**; i en **"necessitat greu" a causa del nombre de penitents**, però només quan els feels, per aquesta causa i sense culpa seva, **es trobin privats de l'absolució o de la sagrada Comunió durant un temps notable**. Aquesta última condició fa que a la nostra diòcesi **no es doni cap situació de "necessitat greu"**. En tot cas, **és el Bisbe i no el prevere qui ha de jutjar** si, excepcionalment, es pogués donar, d'acord amb les normes canòniques i amb les orientacions de la Conferència Episcopal Espanyola⁸⁷.

⁸⁶ Cs.Ss. 3.3.16. Cfr. MD, nn. 4-5.

⁸⁷ CIC, cn. 961 §1 i §2. Cfr. MD, 4

7. EL SAGRAMENT DE LA UNCIÓ DELS MALALTS

Preàmbul

L'Església ha rebut de Jesucrist aquest sagrament que dona **salvació i conhort** als seus membres adolorits. La Unció dels malalts se situa **en una perspectiva de vida, de lluita contra el mal, d'esperança de salvació**. És el sagrament **propri dels malalts i dels ancians** que pateixen les flaqueeses de la vellura; sagrament que ve a expressar de forma culminant la tasca pastoral de l'Església **al costat dels qui són postrats pel dolor**⁸⁸.

Orientacions pastorals

1. Tots els feels, ajudats pels responsables de la pastoral parroquial i de la salut, s'han de preocupar de prestar als seus malalts **l'atenció fraterna i personal** que necessitin i la **participació en els sagraments de l'Església**, especialment el de la **Unció**, propi per als qui es troben **greument afectats per la malaltia**, i que és manifestació sacramental de **l'acompanyament de Jesús**, el Senyor, i de la preocupació humana i espiritual que té la comunitat cristiana **d'assistir i de reconfortar els malalts**⁸⁹.
2. El sagrament de la unció està adreçat a **demanar a Déu la salut corporal i espiritual del malalt**. Per això la predicació i la pràctica pastoral d'aquest sagrament ha d'evitar centrar-se en **l'anunci i la preparació de la mort**. Per tant, **els feels han de ser convidats a rebre aquest sagrament**, per assolir salvació i conhort en

⁸⁸ Cs.Ss. 3.1.3.B

⁸⁹ Ibid., 3.2.24

el cos i en l'esperit, **en tota malaltia seriosa, abans d'una intervenció quirúrgica important o d'un tractament mèdic dur o perillós i quan pateixin les flaqueses pròpies del procés d'envelliment**. Tanmateix, això no descarta que, **sobretot en perill de mort per malaltia o accident**, se'ls imparteixi aquest sagrament⁹⁰.

3. L'experiència viscuda en la celebració del sagrament de la Unció ha d'ajudar la comunitat cristiana:
 - a. a manifestar un **amor privilegiat** envers els germans que **sofreixen**;
 - b. a aprofundir **el valor redemptor del sofriment**, en unió a la Passió de Crist;
 - c. a valorar **el do de la vida i de la salut**;
 - d. a lluitar contra tota casta de **malaltia i de mort**.

Normativa

1. Als malalts crònics o ancians, que ja són visitats periòdicament amb motiu de la Comunió, se'ls administrarà la Unció **en un dia i hora adequats** perquè hi puguin assistir els familiars, i **sense esperar un empitjorament en la malaltia**.
2. Encara que el Ritual ofereix un formulari seguit per a la celebració de la **Penitència**, de la **Unció dels malalts** i del **Viàtic** per quan sigui útil, convé que la celebració d'aquests sagraments, sempre que sigui possible, **es faci separadament**⁹¹. És molt pedagògic i pressuposa una preparació humana i pastoral adient i un seguiment catequètic indispensable.

⁹⁰ Cs.Ss.3.3.17

⁹¹ Cn 1005. Variationes in novas editiones librorum liturgicorum, n°

135. Notitiae 206 (1983), p. 553

3. Es recomanen les **celebracions comunitàries de la Unció** per a malalts en les parròquies, centres hospitalaris i residències d'ancians, després que els feels hagin estat **degudament catequitzats sobre el sentit d'aquest sagrament i l'actitud personal que han de tenir els qui l'han de rebre**. Un moment especialment adequat és el **Temps Pasqual**, perquè en aquests dies sants es manifesta d'una manera peculiar el misteri de la Resurrecció i el poder alliberador de Crist, el Senyor⁹².
4. El sagrament de la Unció es pot donar a aquells malalts que, **havent perdut el coneixement o l'ús de la raó, se suposa raonablement que l'haurien demanat. Quan és difícil saber-ho i queda el dubte, s'ha d'administrar**⁹³. En els casos que el malalt hagi manifestat notòriament la seva condició de **no creient, no s'ha de donar la Unció, però és oportú fer una pregària** demanant a Déu la seva misericòrdia pel germà o germana malalt⁹⁴.
5. **No s'administrarà la Unció als que ja són morts**. El prevere els encomanarà a Déu perquè els perdoni els pecats i els admeti al seu Regne. **Si es dubta de la seva mort, els la pot administrar**⁹⁵.

⁹² Cfr. Ritual de la Unció i de la Pastoral dels malalts, Praenotanda, nn. 26-31 (1972)

⁹³ CIC, cns. 1006 i 1007.

⁹⁴ Cfr. Praenotanda de l'edició típica del Ritual de la Unció i de la Pastoral dels malalts, n°15.

CIC, cn. 941

⁹⁵ Cfr. CIC, cn.1055 § 1.

8. LES EXÈQUIES I L'ACOMPANYAMENT DEL DOL

Preàmbul

Viure i morir per al Senyor (Rm 14,8) és l'ideal d'aquell que té, des del Baptisme, la vida consepul·lada amb Crist i conressuscitada amb Ell (Rm 6, 3-5). En morir, doncs, el cristià fa el seu **pas d'aquest món al Pare** acompanyat per Crist: aconpleix, per participació, el seu **Misteri Pasqual**.

La celebració cristiana de la mort comença amb la **darrera Reconciliació** i amb el **Viàtic**, vertader sagrament dels moribunds, aliment per al darrer viatge, el pa que és penyora d'**immortalitat** i de **resurrecció** (Jn 6, 54).

Els funerals cristians han d'estar amarats de la vivència del **Misteri Pasqual**. L'Església, comunitat de creients en el Ressuscitat, **respecta i comparteix el dolor** que el drama de la mort fa sentir als parents i amics, però en les exèquies **predica i celebra la victòria de Crist sobre la mort** i crida els participants a la **gojosa esperança de la vida immortal**, que pregam que ja sigui compartida en el Regne del cel pels germans difunts⁹⁶.

Orientacions pastorals

1. «*La fe i l'esperança en la resurrecció per a la vida nova s'ha de manifestar de forma clara i convincent en la pastoral exequial de l'Església, que, en un moment de tanta profunditat humana i religiosa, **ofereix la Bona Nova de la salvació per sempre**, acollint i conhortant els qui ploren o*

⁹⁶ Cs. Ss. 3.1.4;
Cfr. CCE 1689

*es desesperen davant el misteri de la mort. Per tot això, les exèquies cristianes **no es poden confondre simplement amb un homenatge al difunt**, sinó que són primerament **celebració de la Pasqua del Senyor** que, en l'oració de suffragi, suplica al Pare que sigui acomplida en el difunt que encomanem als seus braços»⁹⁷*

2. Els responsables de la parròquia posaran un gran esment per **atendre els familiars del difunt o visitar-los a domicili**, comunicant amb les seves paraules el consol de la fe.
3. «L'homilia dels funerals ha de **proclamar la fe cristiana en la victòria sobre la mort**, ha de ser **conhort per als afligits i anunci evangelitzador de l'esperança de la resurrecció** per a tots els presents. S'ha de fonamentar en les **lectures bíbliques** i en l'**oració litúrgica**. L'esment del difunt no ha de tenir caràcter **d'elogi fúnebre**, no ha de pretendre fer cap **judici** sobre la seva vida, ha de ser **discret i concordant amb la pregària de l'Església**»⁹⁸
4. Si és convenient, per a la **edificació espiritual** de la comunitat, manifestar algun **aspecte exemplar** de la vida del difunt, degut sobretot al **servei evangèlic** dins la comunitat, es recomana fer-ho **abans d'acomiarar l'assemblea**.

Normativa

⁹⁷ Cs. Ss. 3.2.26; Cfr. CIC, cn. 1176. Cfr. Conc. Vat. II GS 18 i 22. Vide Fil 3,10; Rm 8, 17

⁹⁸ Cs. Ss. 3.3.19; Cfr. CCE 1688

comunicarà prèviament al rector per a la **inscripció** en el llibre de registre parroquial d'Exèquies⁹⁹.

2. A petició dels familiars o per iniciativa del prevere, **si només es fa una de les estacions** de les tres que preveu el Ritual d'Exèquies, **la parròquia també tindrà cura de fer una pregària exequial davant el cadàver al domicili del difunt, o bé al tanatori**, i -si és el cas- al **cementiri**. Si no pot fer-s'hi present cap prevere o diaca, **que un laic dirigeixi la pregària**, de la manera con s'indica més endavant.
3. Les exèquies dels qui hagin disposat la **incineració** del seu propi cadàver, se celebraran **preferentment abans de la cremació**.
4. Les formes de la celebració exequial són les que proposa el **Ritual oficial de les Exèquies**.
5. **Les exèquies cristianes tenen el seu cim en la celebració de l'Eucaristia**, memorial de la Pasqua del Senyor, taula a la terra del Regne del cel. L'Eucaristia és a la vegada sagrament de la comunió amb el Cos del Ressuscitat i de la comunió dels sants; en ella **l'Església eleva al Pare l'oració de sufragi pels difunts**¹⁰⁰.
6. Es pot prendre la decisió, sobretot a les parròquies grans, i després de consultar el Consell parroquial, de **no celebrar més d'una missa exequial en un mateix dia**.
7. Les **commemoracions civils** sempre es faran **fora del temple**.

⁹⁹ Cfr. Orientacions doctrinals i pastorals, Introducció al Ritual d'Exèquies, n.10 i 61

¹⁰⁰ Cfr. Cs. Ss. 3.1.4; 3.3.18

8. Atès el valor del Diumenge i la importància de trobar camins per ajudar a viure tota la seva significació, **en diumenges i festes de precepte, a partir ja del capvespre de la vigília, no s'han de celebrar misses exequials.**
9. De conformitat amb les normes que es troben en el **Ritual de les Exèquies**, els **sacerdots** i els **diaques** acompanyats de **ministres laics qualificats, comparteixen la responsabilitat per a la planificació i execució del ritual.**
10. **Quan no hi ha un sacerdot disponible**, les exèquies, amb excepció de la missa, **poden ser presidides per un diaca**, que és ministre de la Paraula, de l'altar i de la caritat. **En absència del sacerdot o del diaca**, s'aconsella que les “estacions” a la casa del difunt i al cementiri, **a la primera forma de celebració d'exèquies**, i la vigília, **es celebrin sota la direcció d'un laic**¹⁰¹.
11. **La litúrgia exequial fora de la missa s'oficia quan no és possible o no es jutja apropiat celebrar-la.** Ordinàriament se celebra a l'església parroquial, però es pot celebrar a la **capella ardent**, la **casa del difunt** o a la **capella del cementiri/tanatori**. Per determinar el que sigui més apropiat, **és essencial el que recomani el sacerdot de la parròquia.**
12. Després de consultar amb el prevere, la família té la llibertat **d'escollir celebrar una litúrgia exequial fora de missa i programar una missa commemorativa** en una data pròxima.

¹⁰¹ Orientacions doctrinals i pastorals, Introducció al Ritual d'Exèquies

13. No obstant això, la comunitat cristiana **es reuneix per escoltar** el missatge d'esperança pasqual que és proclamat en la **litúrgia de la Paraula** i per **encomanar el difunt a Déu**, quan es celebra una litúrgia exequial fora de missa. Les **lectures** es trien d'aquelles que han estat **aprovades** per a les **misses de difunts**.
14. El costum de donar el **condol** dins les esglésies **no ha de desvirtuar mai una digna i participada celebració de les exèquies**. Per això cada parròquia, d'acord amb el seu propi arxiprestat, **adoptarà els criteris més convenients**.
15. La deguda anotació ha de ser consignada en el **llibre de registre d'exèquies de la parròquia** on està ubicada l'església en la qual s'ha celebrat el funeral¹⁰².
16. «Seguint l'antiquíssima tradició cristiana, l'Església **recomana insistentment** que els **cossos dels difunts siguin sepultats en els cementiris o altres llocs sagrats**»¹⁰³.
17. Quan raons de tipus higiènic, econòmic o social portin a optar per la cremació, sempre i quan aquesta **no sigui contrària a la voluntat expressa o raonablement presumpta del feel difunt i no constitueixi tampoc una negació expressa de la resurrecció**, l'Església no veu raons doctrinals per evitar aquesta pràctica, ja que **la cremació del cadàver no toca l'ànima i no impedeix a la omnipotència divina resuscitar el cos** i, per tant, no es tracta d'una negació objectiva de la doctrina cristiana sobre la immortalitat de l'ànima i la resurrecció del cos¹⁰⁴.

¹⁰² Notes pastorals, Introducció al Ritual de les Exèquies, n.15

¹⁰³ CIC 1176, §3; i 1205

¹⁰⁴ Cfr. Instrucció Ad resurgendum cum Christo, n. 4

18. Si s'opta per la cremació del cadàver, **les cendres del difunt han de mantenir-se en un lloc sagrat**, és a dir, al **cementiri** o, si és el cas, **en una església o en una àrea especialment dedicada a aquesta finalitat** per l'autoritat eclesiàstica competent.

Des de els inicis els cristians han desitjat que els seus difunts fossin **objecte d'oracions i record** de part de la comunitat cristiana. La conservació de les cendres en un lloc sagrat pot ajudar a evitar la **possibilitat d'oblit, falta de respecte i maltractaments** i és una oportunitat perquè els familiars puguin **pregar pel difunt**¹⁰⁵.

19. **En cap cas no està permesa la conservació de les cendres al domicili particular.** Tampoc no poden ser **dividides** entre els diferents membres de la família i se'ls ha d'assegurar **respecte i condicions adequades** de conservació.

20. Per evitar qualsevol malentès de tipus panteista, naturalista o nihilista, **no està permesa la dispersió de les cendres en l'aire, a la terra o a l'aigua o en qualsevol altra forma, o la conversió de les cendres en records commemoratius**, en peces de joieria o en altres articles, tenint en compte que per a aquestes formes de procedir no es poden invocar raons higièniques, socials o econòmiques que poden motivar l'opció de la cremació¹⁰⁶.

21. En el benentès que l'Església prefereix el costum d'enterrar els cossos tal com el Senyor mateix va voler ser enterrat, **es concediran les exèquies cristianes als qui elegeixin la cre-**

¹⁰⁵ Cfr. Instrucció *Ad resurgendum cum Christo*, n. 5-6

¹⁰⁶ Cfr. Instrucció *Ad resurgendum cum Christo*, n. 7

mació del seu cadàver sense raons contraries a la fe i la vida cristiana. Es faran a la capella del cementeri, prop del sepulcre o a la mateixa sala del crematori¹⁰⁷.

22. Referent a **portar les cendres a la missa exequial** no hi ha inconvenient, però **no poden estar en un lloc preferent** de la celebració, ni poden ser el centre de les mirades ja que el que se celebra és la resurrecció de Crist i l'Església està cridada a anunciar la fe en la resurrecció: «La resurrecció dels morts és esperança dels cristians; som cristians per creure-hi»¹⁰⁸.
23. Finalment, **no es pot impedir portar el cadàver a l'església**, sempre i quan aquest sigui el desig del propi difunt o de la família¹⁰⁹ i les normes sanitàries i civils ho permetin.

¹⁰⁷ CIC 1176 §3

¹⁰⁸ Tertuliano, De resurrectione carnis, 1,1

¹⁰⁹ Exposició de cadàvers en llocs públics.
1. *En el trasllat d'un cadàver del grup II no es poden establir etapes de permanència en llocs públics o privats diferents del tanatori o de la sala de vetlla, excepte en els següents casos: a) Per a la pràctica de cerimònies religioses o laiques, d'acord amb els següents requisits: -Si es realitzen abans de les 48h. de la defunció, el cadàver que no hagi estat refrigerat, haurà de mantenir-se conservat a una temperatura inferior a 18°C.*

APÈNDIXS

APÈNDIX I

Itinerari d'Iniciació Cristiana

L'itinerari per a la Iniciació cristiana que ofereix la Diòcesi de Mallorca és el que es proposa des del **Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes Balears (SIC)** i que té com a objectiu fonamental **involucrar tota la família** en la realització d'un **procés de fe** que es perllonga en el temps i en el transcurs del qual, els infants reben el sagrament de la Primera Comunió (generalment al final del tercer any).

Així, a partir de l'experiència i la metodologia de la **Catequesi de Família** que des de fa prop de quinze anys s'està portant a terme a la nostra diòcesi, el SIC ens ofereix un **nou model**¹¹⁰ de iniciació cristiana per a infants i adults i uns **nous materials**¹¹¹ que tenen molt presents els desafiaments actuals i permeten, en primer lloc, **crear en l'interior de les persones les "condicions bàsiques" que fan possible l'obertura a la fe**.

Aquets són alguns dels **criteris essencials** que fonamenten aquesta proposta:

- Gràcies a un primer any dedicat exclusivament a facilitar i acompanyar **l'obertura espiritual** de l'infant gràcies a la **metodologia de l'oratori**, aquest pot anar teixint una **relació d'amistat** amb el Senyor que el predisposi -ja amb una **major maduresa intel·lectual i emocional-** a treballar i assolir de manera més profitosa els **continguts** del catecisme.

¹¹⁰ Per a conèixer els detalls d'aquest nou model es recomana visitar la plana web del SIC: : www.sic-catequesi.cat

¹¹¹ Per a conèixer els nous materials es recomana visitar la plana web del SIC: : www.sic-catequesi.cat

- Respectar el **procés de creixement i aprenentatge de la lectoescriptura** dels infants. Per això, el nou projecte proposa aquest **primer any de desvetllament en la fe** abans de començar a utilitzar el Catecisme “**Jesús és el Senyor**” amb la finalitat que es puguin treballar continguts menys acadèmics i més vivencials.
- És atenent també a **criteris pedagògics i de maduresa** dels infants i a una demanda reiterada dels mateixos catequistes, que la nova proposta **retarda la recepció del sagrament** de l'Eucaristia al **quart curs d'educació primària**.
- Tenir molt en compte **l'adult com a principal interlocutor de la fe**. Per això la nova proposta ofereix també un **itinerari de primer anunci i catequesi als pares** amb continguts que parteixen de les **experiències quotidianes de la vida** de les persones il·luminades per la **Paraula de Déu**, amb l'ajuda del **testimoniatge** i sense donar per suposat el primer anunci ni el desvetllament de la fe.
- Com en el cas dels infants, la proposta adreçada als pares (a partir del segon any de l'itinerari) també **va alternant sessions** en les que es treballen **continguts** concrets amb d'altres que són **d'iniciació a la pregària**, específicament pensades per a persones d'avui que no tenen experiència en aquest sentit.
- Ressituar el focus de l'acció catequètica dels infants sobre **l'experiència de Déu** i no tant sobre l'aprenentatge memorístic de continguts que generalment els predisposa a concebre la catequesi com una activitat extraescolar més.

- Introduir en els continguts catequètics el **joc**, els **recursos audiovisuals**, el **cant**, l'**experiència de la pregària** (que no consisteix únicament en aprendre oracions), algunes **experiències amb i en la comunitat**, el **coneixement de l'Església**, etc.

- Introduir un nou instrument: el “**Quadern de Vida**” per a l'infant (model d'Acció Catòlica) on aquest podrà anotar les conclusions o compromisos als que s'arriba i en el que també hi podrem trobar **fórmules de fe**, el **verset de la Paraula de Déu** que cal recordar, **pregàries** a Jesús i pautes de pregària, així com els **guions** de les celebracions i **cants**.

Atès que aquesta proposta **necessitarà un temps per anar-se implantant** de manera general a la nostra diòcesi, durant aquesta etapa de transició **haurà de conviure amb les dues propostes metodològiques** que s'han portat a terme fins ara, que són:

Opció A: Catequesi de família

Proposta de creixement en la fe **per a tota la família** que va dirigida molt especialment a aquells pares i mares que desitgen acompanyar de manera més personal i compromesa els seus fills i filles en l'itinerari catequètic vers la recepció del sacrament de l'Eucaristia. És l'opció metodològica diocesana i la que més s'assembla a la nova proposta del SIC.

Opció B: Catequesi infantil

Es tracta de la modalitat catequètica **més habitual i coneguda**, adreçada exclusivament als **infants**, mentre els seus pares es limiten a acompanyar-los a la celebració de l'Eucaristia.

L'ideal, però, és que amb el temps, **totes les paròquies de la nostra diòcesi puguin anar incorporant la nova metodologia catequètica** que es proposa, comptant per això amb l'ajut i el suport del *Secretariat diocesà per a la Iniciació cristiana i el Catecumenat*.

I atès que **el procés de creixement en la vida cristiana dura tota la vida**, la diòcesi proposa **distints itineraris**¹¹² pensats per a cada **etapa vital**, a partir d'unes **metodologies** concretes i uns **materials** adients.

¹¹² Veure quadre adjunt (pàgines 91 i 92)

ITINERARI CATEQUÈTIC DIOCESÀ

PRIMERA INFÀNCIA	CATEQUESI DE FAMÍLIA Infants i pares/mares. itinerari catequètic per a tota la família que proposa el SIC adreçat al infants que desitgen rebre els sagraments de la I. C. i que inclou també un itinerari adreçat als pares i mares	
Edat de 0 - 7 anys Els primers anys de la vida Proposta per a treballar amb els pares i mares els primers anys de vida dels infants. MATERIAL -Els primers anys de la vida Mons. Sebastià Taltavull. 	CERQUEM JESÚS Edat de 7 - 8 anys 2n de primària Aquest primer any es treballa el despertar en la fe dels infants a través de sessions quinzenals d'oratori que anomenam TABOR. MATERIAL -Quadern de vida: Cerquem Jesús. -Guia del catequista (web SIC). Als pares se'ls fa una proposta de Primer Anunci de periodicitat mensual amb un material propi (web SIC).	CONEXEM JESÚS I Edat de 8 - 9 anys 3er de primària El segon any inclou sessions setmanals per a treballar al catecisme "Jesús és el Senyor" que anomenam CENACLE i sessions d'oratori que anomenam TABOR. MATERIAL -Catecisme "Jesús és el Senyor". -Quadern de vida: Coneixem Jesús I. -Guia del catequista (web SIC). Als pares se'ls fa una proposta catequètica quinzenal que combina sessions de CENACLE i de TABOR amb un material propi (web SIC).
CONEXEM JESÚS 2 Edat de 9 - 10 anys 4rt de primària El tercer any inclou sessions setmanals per a treballar el catecisme "Jesús és el Senyor" que anomenam CENACLE i sessions d'oratori que anomenam TABOR. Finalitzat aquest tercer any els infants reben la Primera Comunió. MATERIAL -Catecisme "Jesús és el Senyor". -Quadern de vida: Coneixem Jesús II. -Guia del catequista (web SIC). Als pares se'ls fa una proposta catequètica quinzenal que combina sessions de CENACLE i de TABOR amb un material propi a partir del catecisme ""Buscad al Señor""	CONEXEM JESÚS 3 Edat de 10-11 anys 5è de primària El quart any inclou sessions setmanals per a treballar el catecisme "Jesús és el Senyor" que anomenam CENACLE i sessions d'oratori que anomenam TABOR. MATERIAL -Catecisme "Jesús és el Senyor". -Quadern de vida: Coneixem Jesús 3. En elaboració -Guia del catequista (web SIC). Als pares se'ls fa una proposta d'aprofundiment en la vida cristiana amb un material propi a partir del catecisme ""Buscad al Señor""	ESTIMEM JESÚS Edat de 11 -12 anys 6è de primària El quint any inclou sessions setmanals per a treballar el catecisme "Testimonis del Senyor" que anomenam CENACLE i sessions d'oratori que anomenam TABOR. MATERIAL -Catecisme "Testimonis de Senyor". -Quadern de vida: Estimem Jesús. En elaboració -Guia del catequista (web SIC). En elaboració Als pares se'ls fa una proposta d'aprofundiment en la vida cristiana amb un material propi a partir del catecisme ""Buscad al Señor""

ITINERARI CATEQUÈTIC DIOCESÀ

ADOLESCENTS I JOVES

Edat de 12 - 14 anys Secundària	Edat de 14-15 anys Fins 1r de Batxiller	Edat de 15 -25 anys A partir de 2n de Batxiller
Itinerari catequètic per a adolescents a partir de la proposta i materials d'Acció Catòlica General.	Itinerari catequètic per a adolescents a partir de la proposta i materials d'Acció Catòlica General.	Itinerari catequètic per a joves a partir de la proposta i materials d'Acció Catòlica General.
MATERIAL -Catecisme "Testimonis del Senyor". -Catecisme YouCat -Material per l'acompanyament: Part 4 i Part 5. Acció Catòlica General. 	MATERIAL -Catecisme "Testimonis del Senyor". -Catecisme YouCat -Para empezar a caminar: Acció Catòlica General. 	MATERIAL -Catecisme "Testimonis del Senyor". -Catecisme YouCat -Haciendo camino Bloc I, Part I. Acció Catòlica General. -Haciendo camino Bloc I, Part II. Acció Catòlica General.

ADULTS	VIDA CREIXENT
Més de 25 anys Adults	Més de 65 anys Adults
La Diòcesi ofereix varies propostes per a revitalitzar o aprofundir en la vida cristiana. PROPOSTES -Catequesi d'adults a partir del catecisme "Buscad al Señor". -Grups de Lectio Divina. -Grups de Revisió de Vida. Segons proposta d'Acció Catòlica General 	Vida Creixent ofereix la possibilitat de seguir avançant i aprofundint en la vida cristiana a partir de distintes trobades i reunions. PROPOSTES -La hora de los mayores. Guiones para encuentros de grupo.

APÈNDIX II

Itinerari Catecumenal diocesà per adults que volen rebre els sagraments de la Iniciació Cristiana

Resulta de cada vegada més habitual que persones adultes acudeixin al Bisbat per sol·licitar informació sobre el procediment a seguir per a poder rebre el **sagrament del Baptisme**. Tot i que en alguns casos la motivació principal que els mou a demanar el sagrament és que desitgen contreure matrimoni eclesiàstic o ser padrins de baptisme, el cert és que aquesta demanda inicial, tan pragmàtica, pot esdevenir una **valuosa oportunitat de deixondir una fe adormida** o inclús de **primer anunci**.

És per això que el **Secretariat Diocesà per a la Iniciació Cristiana i el Catecumenat**, en col·laboració amb el **Servei de Pastoral** de la **Catedral de Mallorca**, proposa un **itinerari catecumenal** destinat a atendre les demandes concretes d'aquests adults que demanen el Baptisme i a les quals, per manca de capacitat o de mitjans, **no totes les parròquies de la nostra diòcesi tenen la possibilitat de donar-hi una resposta adequada**.

D'aquesta manera, l'esmentat itinerari catecumenal s'ha d'entendre com un **servei que la diòcesi posa a disposició de les parròquies**, especialment d'aquelles que més ho necessiten, i que més que un curset preparatori o una proposta "exprés", el que pretén és proposar una **experiència que ajudi a viure la vida en clau cristiana** a partir de l'**acollida fraterna** i l'**acompanyament personal**. I tot això inserit en un context de primer anunci i redescobriments de les arrels de la pròpia fe a partir del que planteja el **RICA**¹¹³.

¹¹³ Ritual de la
Iniciació Cristiana
d'adults

Naturalment, això no lleva que **qualsevol parròquia pugui oferir directament aquest itinerari**. De fet, seria el **més òptim**, donat que el **lloc natural** del catecumenat i a on aquest assoleix la seva **màxima realització** és, sense cap dubte, l'àmbit de la **comunitat parroquial**.

A continuació s'assenyalen algunes **característiques concretes** de l'esmentada proposta:

1. L'itinerari catecumenal té una **durada mínima de dos anys litúrgics**, començant a principis del mes d'**octubre** i finalitzant entorn de la festivitat de la **Pentecosta del segon any**.
2. S'articula entorn d'unes **20 catequesis per any**, distribuïdes en uns **encontres de freqüència quinzenal**. A més, es preveuen unes **sessions catequètiques complementàries** en ocasió de la celebració dels distints **Ritus** que assenjala el RICA¹¹⁴, amb la participació de **totes les persones que també estan realitzant l'itinerari a les parròquies** de la nostra diòcesi.
3. A principi de curs s'elabora un **calendari** en el que queden establerts els dies i hores de les catequesis, així com també les dates de les distintes celebracions.
4. Les sessions catequètiques tenen lloc al **Seminari Nou de Palma**, exceptuant les quatre sessions complementàries que es fan a **la Catedral**, normalment abans de les celebracions esmentades. En un futur pròxim seria òptim poder oferir també aquest servei

¹¹⁴ **Ritu d'ingrés al catecumenat** (1er diumenge d'advent); **Ritu de l'elecció o inscripció del nom** (1er diumenge quaresma); **Escrutinis i entregues** (4art diumenge quaresma) i **Recitació del Credo i Unció prebaptismal** (matí del dissabte sant).

a altres indrets o arxiprestats de la nostra diòcesi.

5. El **Catecisme preceptiu a la nostra diòcesi per l'etapa del Catecumenat és *Buscad al Señor***, publicat per la CEE i adreçat a adults que sol·liciten els sagraments de la iniciació cristiana. Per tant, el **contingut** concret de cada una de les sessions que configuren l'itinerari prové de l'esmentat Catecisme.
6. A mode de cloenda de l'itinerari es convida els nous batiats a participar de la **Vetla de Pentecosta** i a la del **Corpus Christi**.
7. En el cas d'aquelles persones **les circumstàncies personals de les quals o el fet de provenir d'altres tradicions religioses**, recomani la realització de **processos catecumenals** més llargs, la durada total de l'itinerari s'establirà **en tres anys litúrgics**.
8. Una de les claus importants d'aquesta proposta es troba en els **catequistes-acompanyants**. Per tant, cal que es tracti de persones **formades, disponibles** i cridades a donar **testimoni** apassionat de la seva vida cristiana.
9. Durant tot el procés es fa un esforç per **adaptar-se** a les circumstàncies concretes de la persona (a nivell personal, laboral, horaris...) i al punt en què es troba en el seu camí d'apropament a la fe. Per això, existeix la possibilitat de realitzar **itineraris més individualitzats**. Tot i que **no és la fórmula**

ideal i requereix un esforç més gran per part dels catequistes acompanyants, així com una certa adaptació en la metodologia de les sessions, aquesta flexibilitat **permet realitzar l'itinerari a aquelles persones que no poden adaptar-se al calendari establert.**

10. L'itinerari també preveu que les persones **puguin anar incorporant-se a l'itinerari en qualsevol moment.** Ara bé, cal tenir en compte que **aquelles persones que s'incorporin després de Nadal hauran d'esperar** a completar el seu itinerari i poder rebre adequadament els sagraments de la IC.
11. En definitiva, el més important és poder oferir a tothom la possibilitat de **créixer en una "fe adulta"**, capaç de motivar i sostenir opcions de vida coherents i suscitar en les persones que inicialment demanen el sagrament per raons eminentment pràctiques, el **desig de Déu.**

APÈNDIX III

Itinerari de Preparació al Matrimoni (IPM)

La Parròquia ha d'oferir a les parelles que projecten contreure matrimoni una **preparació adequada**, que no es redueixi únicament a la pura instrucció sobre el sagrament del matrimoni que es disposen a rebre, sinó que esdevingui també una **oportunitat d'evangelització i catequesi**¹¹⁵.

És per això que a la nostra diòcesi s'ha dissenyat un **Itinerari de preparació al Matrimoni (IPM)** que consisteix en oferir als promesos un total de **8 trobades catequètiques** repartides durant un curs escolar. Si les parelles han acudit a la parròquia un any abans, la norma serà fer una trobada **mensual**. Si no és així, les parròquies o arxiprestats podran organitzar l'IPM però portant a terme les 8 trobades amb una freqüència menor.

En aquestes trobades s'explicarà el **sentit cristià del matrimoni**; el **contingut i la forma de la celebració** i els **valors i deures de la parella cristiana** a la llum de l'Evangeli.

Més concretament, i a mode de resum:

-en la **primera trobada**, titulada: «**El festeig**», es treballa la base antropològica de la unió de la parella en matrimoni per tal de compartir un projecte comú. També es presenta un *Projecte de Vida* que les parelles hauran d'anar treballant i construint a mesura que vagin avançant en l'itinerari.

-en la **segona trobada**, titulada: «**El diàleg i la confiança en la comunicació**», es treballen les

¹¹⁵ CIC 1063

claus antropològiques de la confiança i el diàleg autèntic i sincer en la parella.

-en la **tercera trobada**, titulada: «**La realitat, l'acceptació i la llibertat**», es treballa a partir del context en què es mou cada parella, recordant que no hi ha cap procés ni cap persona que siguin idèntiques. Temes com la fidelitat o com gestionar adequadament les discussions i els enfrontaments a partir de l'acceptació de l'altre en les seves diferències i respectant la seva llibertat, són altres qüestions a tractar.

-en la **quarta trobada**, titulada: «**La sexualitat i l'afectivitat**», es tracta la importància de la sexualitat en l'ésser humà, obra de Déu, a més de temes relacionats amb la moral sexual i altres qüestions de bioètica.

-en la **cinquena trobada**, titulada: «**El perdó i la reconciliació**», es tracta de contemplar el perdó com a clau que ens obre a l'altre i a Déu i ens permet seguir avançant malgrat les dificultats. També es convida a conèixer i a rebre el *sagrament de la Reconciliació*, que l'Església Catòlica ens proposa com a via de sanació interior.

-en la **sisena trobada**, titulada: «**De l'amor romàntic a l'amor madur**», es proposa l'estudi de la paraula "amor" en totes les seves variants: l'amor entre pares i fills, l'amor fraternal, l'amor maternal, l'amor eròtic, l'amor a si mateix i l'amor a Déu. Un altre dels temes és la paternitat responsable a partir de la concepció cristiana de la vida entesa com a do de Déu als homes.

-en la **setena trobada**, titulada: «**Per què Déu en el matrimoni?**», els temes que es tracten són: Déu com a font de felicitat en la vida de cada un dels nuvis, en la parella i amb els futurs fills, i què pot aportar a la societat la nova família cristiana que es vol formar com a comunitat de vida i amor.

-i finalment, en la **vuitena i última trobada**, titulada: «**Celebrar l'amor i la felicitat**», es treballa especialment la gratuïtat, que és una acció que implica tant el fet de donar com de rebre. Donar gràcies pels dons rebuts i ser capaços de lliurar-se amb amor a aquest do de l'altre que se'm dona com a regal total.

Els continguts i la metodologia concreta d'aquest Itinerari, estan recollits en un **material oficial** que ha editat el **Bisbat de Mallorca**¹¹⁶ i que és el **preceptiu** a l'hora de realitzar l'esmentat Itinerari.

Cal dir que aquest IPM no té com a únic objectiu final la celebració del Matrimoni, sinó que planteja **un procés de fe i d'iniciació cristiana, com a «segon anunci»**. L'ideal, per tant, és que pugui arribar a esdevenir un **autèntic itinerari de fe**: un camí fet en i amb l'Església, en el qual l'experiència, els continguts i l'acompanyament a les parelles els ajudi a discernir i aprofundir la seva vocació a l'amor viscut en el matrimoni.

Per altra banda, atenent la complexa situació social i laboral que sovint viuen les parelles joves i les dificultats que això implica a l'hora de compaginar de manera adequada els seus respectius horaris, es proposen **dues modalitats de participació** en aquest IPM:

¹¹⁶ Aquest material està disponible i pot trobar-se a la Llibreria Diocesana de la Casa de l'Església (C/Seminari, 4. Palma)

MODALITAT A: atenció i preparació personalitzada que es porta a terme al domicili particular del catequista/acompanyant en els dies i hores acordats.

MODALITAT B: atenció i preparació en grup a la parròquia (o a la rectoria) en els dies i hores acordats.

Les dues fórmules són bones i cadascuna posa de relleu una visió de l'Església com a **“mare acollidora”**. La primera aposta per una *Església domèstica* en la qual els agents de pastoral obren les portes de ca seva als futurs esposos, donant així testimoni de l'acollida i obertura als altres que ha de caracteritzar el matrimoni cristià. I la segona presenta la parròquia, i la casa rectoral en concret, com una llar de braços oberts que desitja acollir en el seu si els futurs esposos a fi que experimentin, des de bon començament, l'abraçada maternal de l'Església.

Tant en una modalitat com en l'altra, **l'esquema de les sessions serà sempre el mateix** (els temps són indicatius i aproximats):

- 1.-**Acollida i presentació del tema** (15 min.)
- 2.-**Treball sobre el tema** (1h i 30 min.)
- 3.-**Pregària amb el mètode de l'Oratori** (20 min.)
- 4.-**Dinar o sopar compartit**

Una vegada finalitzat l'esmentat Itinerari, el ministre es reunirà amb la parella per preparar el ritual del Sagrament del Matrimoni, més concretament la **cerimònia de noces**.

Finalment, durant l'IPM, els futurs esposos són con-

vidats a participar a **dues celebracions litúrgiques** importants, que esdevenen fites significatives en el seu camí de preparació vers el matrimoni:

- a. La **presentació dels nuvis** a la comunitat cristiana (les amonestacions).
- b. La celebració del **sagrament de la Reconciliació** (és ideal fer-ho després de la cinquena trobada, en la que s'haurà tractat precisament aquest tema).

APÈNDIX IV

Servei d'escolta i acompanyament en el procés del dol

Des de la Pastoral de la Salut s'ofereix aquest Servei d'Escolta i acompanyament en el procés del dol com a **opció cristiana** al costat de les persones que pateixen malaltia o famílies que passen pel moment difícil del dol a causa de la defunció d'una persona estimada. Un bon acompanyament fa que la persona o les persones afectades se sentin **acollides i escoltades**, precisament en un moment delicat que necessita ajuda i recursos interns per a la superació.

El Servei d'Escolta està obert a tots els qui **sofrien pèrdues**; és un servei social d'ajuda interpersonal, atès per voluntaris experts, "counselling"; dona suport també a les persones que segueixen teràpies psicològiques; és un servei gratuït i confidencial. **L'atenció individualitzada d'escolta** es fa amb esment i respecte, per tal que el qui és acompanyat pugui viure l'equilibri personal i gaudir de pau interior; identifiqui, accepti i comuniqui amb llibertat els propis dubtes, afliccions i emocions i descobreixqui la pròpia capacitat de fer front a l'adversitat i superar els conflictes.

Si és a través de l'**atenció grupal**, es poden compartir experiències en el procés del dol, alleugerir la pertorbació del dol i viure'l com a recerca d'una nova presència de l'ésser estimat. De la mateixa manera, l'experiència dels altres que han viscut el mateix drama pot ajudar a veure que el camí continua.

Escoltar amb "**l'oïda del cor**" predisposa la persona a un vertader encontre i crea una xarxa de vin-

cles que humanitzen les relacions quotidianes i una actitud de reconeixement de l'altre, de proximitat, d'atenció, d'amistat i ajuda, de valors humans i cristians. Som convidats a fer realitat aquest "**Apostolat de l'oïda**" que dona una mica del propi temps per escoltar les persones, un primer gest de caritat, un apostolat que cal estendre des d'actituds personals fins a compromisos socials.

APÈNDIX V

En torn del sagrament de l'Orde

Cal no oblidar que a partir de l'ordenació presbiteral el **procés formatiu** que s'inicià durant els discerniment vocacional **continua** (cf. *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, 54) i és competència del Bisbe, ajudat pels seus col·laboradors, introduir els nous preveres en les dinàmiques pròpies de la **formació permanent** (cf. *Apostolorum successores*, 83: *Enchiiridion Vaticanum* 22 (200), 1764-1766). Aquesta formació permanent té per objectiu **revifar el do rebut amb l'ordenació sacramental**, en un camí de **contínua conversió** (*Ratio*, 81). Ha de ser concret, afavorint i reforçant sempre la **fraternitat** (*Ratio*, 82).

Es molt important l'**acompanyament entre els preveres** per compartir experiències de vida i de zel pastoral ajudant així als més joves a incorporar-se en la fraternitat sacerdotal (*Ratio*, 83).

És responsabilitat del Bisbe **vetlar pels destins pastorals** evitant que els preveres més joves visquin situacions perilloses o delicades que els duguin a patir solitud ministerial (*Ratio*, 83).

S'han de conèixer i treballar els **reptes** propis de la vida ministerial: experiència de la pròpia debilitat, el risc de sentir-se funcionaris del que és sagrat, el repte de la cultura contemporània, l'atracció del poder i la riquesa, la vivència del celibat i l'entrega total al propi ministeri (*Ratio*, 84).

Per a lluitar contra la **mundanitat espiritual** i la **desídia** és fonamental la **fraternitat sacramental**,

que està constituïda per “particulars vincles de caritat apostòlica, de ministeri i de fraternitat” (*Prebyterorum ordinis*, 8: AAS 58 (1966), 1004). Algunes **propostes concretes** poden ser: trobades fraterne, la direcció espiritual, exercicis espirituals, la taula comú, la vida comú i les associacions sacerdotals (*Ratio*, 88)

Totes aquestes reflexions estan tretes del capítol IV “Formació inicial i permanent” de la Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis.

Important incorporar les **quatre proximitats per al ministeri** que ens ofereix el papa Francesc: *proximitat a Déu, al bisbe, entre els preveres i proximitat al poble de Déu* (Discurs de inauguració del Simposi “per una Teologia Fonamental del prevere”, Roma, 17 de febrer de 2022)

Com també fer-nos ressò de la frase clau treta del Congrés vocacional realitzat a Madrid entre els dies 7 i 9 de febrer de l’any 2025. “**Per a qui som?** Sense dubte **per a Déu**. Però Ell va voler que fóssim també pels altres i per això ha posat en nosaltres moltes qualitats, inclinacions, dons i carismes que també son **pels altres**”(cf. *Christus vivit*, 286)

APÈNDIX VI

Algunes pistes per a il·luminar el camí

Finalment, afegim-hi uns textos del papa Francesc que ens ajuden en aquesta missió de l'escolta en les múltiples variants en què es presenta en l'immens camp de l'acció pastoral i, alhora, poden il·luminar l'actitud amb la qual hem d'acollir i treballar aquest **Directori sacramental** i la posada en pràctica de les **Orientacions pastorals** que ens donen, totes elles, l'oportunitat d'un acompanyament personal i comunitari dels processos de creixement cristià, sempre fonamentats en la Paraula de Déu, situats en el marc de la comunitat cristiana i presents en el món.

L'acompanyament personal dels processos de creixement

«En una civilització paradoxalment ferida d'anonimat i, alhora, obsessionada pels detalls de la vida dels altres, impudorosament malalta de curiositat mal-sana, ***l'Església necessita la mirada pròxima per contemplar, commoure's i aturar-se davant l'altre totes les vegades que calgui***. En aquest món els ministres ordenats i els altres agents pastorals poden fer present la fragància de la presència pròxima de Jesús i la seva mirada personal. L'Església haurà d'iniciar els seus germans —sacerdots, religiosos i laics— en aquest «**art de l'acompanyament**», perquè tots aprenguin sempre a treure's les sandàlies davant la terra sagrada de l'altre (cf. Ex 3,5). Hem de donar al nostre caminar el ritme guardador de proximitat, amb una mirada respectuosa i plena de compassió però que al mateix temps curi, alliberi i encoratgi a madurar en la vida cristiana» (EG 169).

«Encara que soni obvi, l'acompanyament espiritual ha de portar més i més a Déu, en qui podem aconseguir la veritable llibertat. Alguns es creuen lliures quan caminen al marge de Déu, sense advertir que es queden existencialment orfes, deseparats, sense una llar on retornar sempre. Deixen de ser pelegrins i es converteixen en errants, que giren sempre entorn de si mateixos sense arribar enlloc. L'acompanyament seria contraproduent si esdevingués una mena de teràpia que fomenti aquest tancament de les persones en la seva immanència i deixi de ser un pelegrinatge amb Crist cap al Pare» (EG 170).

«Més que mai necessitem homes i dones que, des de la seva experiència d'acompanyament, coneguin els processos on hi abunda la prudència, la capacitat de comprensió, l'art d'esperar, la docilitat a l'Esperit, per cuidar entre tots les ovelles que se'ns confien dels llops que intenten disgregar el ramat. Necessitem exercitar-nos en l'art d'escoltar, que és més que sentir. Primer que res, en la comunicació amb l'altre, és la capacitat del cor que fa possible la proximitat, sense la qual no hi ha un veritable trobament espiritual. L'escolta ens ajuda a trobar el gest i la paraula oportuna que ens desinstal·la de la tranquil·la condició d'espectadors. Només a partir d'aquesta escolta respectuosa i compassiva es poden trobar els camins d'un genuí creixement, despertar el desig de l'ideal cristià, les ànsies de respondre plenament a l'amor de Déu i l'anhel de desenvolupar el millor que Déu ha sembrat en la pròpia vida. Però sempre amb la paciència de qui sap allò que ensenyava sant Tomàs d'Aquino: que algú pot tenir la gràcia i la caritat, però no practicar bé alguna de les virtuts «a causa d'algunes inclinacions contrà-

ries» que persisteixen. És a dir, l'organicitat de les virtuts es dona sempre i necessàriament «*in habitu*», encara que els condicionaments puguin dificultar les *operacions* d'aquests hàbits virtuosos. D'aquí que calgui «*una pedagogia que porti les persones, pas a pas, a la plena assimilació del misteri*». Per arribar a un punt de maduresa, és a dir, perquè les persones siguin capaces de decisions veritablement lliures i responsables, és necessari donar temps, amb una immensa paciència. Com deia el beat Pedro Fabro: «El temps és el missatger de Déu» (EG 171).

«L'acompanyant sap reconèixer que la situació de cada subjecte davant Déu i la seva vida en gràcia és un misteri que ningú no pot conèixer plenament des de fora. L'Evangeli ens proposa corregir i ajudar a créixer una persona a partir del reconeixement de la maldat objectiva de les seves accions (cf. Mt 18,15), però sense emetre judicis sobre la seva responsabilitat i la seva culpabilitat (cf. Mt 7,1; Lc 6,37). De totes maneres, un bon acompanyant no consent els fatalismes o la pusil·lanimitat. Sempre invita a voler curar-se, a carregar la llitera, a abraçar la creu, a deixar-ho tot, a sortir sempre novament a anunciar l'Evangeli. La pròpia experiència de deixar-nos acompanyar i guarir, capaços d'expressar amb total sinceritat la nostra vida davant el qui ens acompanya, ens ensenya a ser pacients i compassius amb els altres i ens capacita per trobar les maneres de despertar la seva confiança, la seva obertura i la seva disposició per créixer» (EG 172).

«L'autèntic acompanyament espiritual sempre s'inicia i es porta endavant en l'àmbit del servei a la missió evangelitzadora. La relació de Pau amb Timoteu i Titus és exemple d'aquest acompanyament

i formació enmig de l'acció apostòlica. Al mateix temps que els confia la missió de quedar-se en cada ciutat per «acabar d'organitzar-ho tot» (Tt 1,5; cf. 1Tm 1,3-5), els dona criteris per a la vida personal i per a l'acció pastoral. Això es distingeix clarament de tota mena d'acompanyament intimista, d'autorealització aïllada. Els deixebles missioners acompanyen els deixebles missioners» (EG 173).

«No sols l'homilia ha d'alimentar-se de la Paraula de Déu. **Tota l'evangelització està fundada sobre ella, escoltada, meditada, viscuda, celebrada i testimoniada.** Les Sagrades Escriptures són font de l'evangelització. Per tant, cal formar-se contínuament en l'escolta de la Paraula. L'Església no evangelitza si no es deixa contínuament evangelitzar. És indispensable que la Paraula de Déu «sigui cada cop més el cor de tota activitat eclesial». La Paraula de Déu escoltada i celebrada, sobretot en l'Eucaristia, alimenta i reforça interiorment els cristians i els fa capaços d'un autèntic testimoniatge evangèlic en la vida quotidiana. Ja hem superat aquella vella contraposició entre Paraula i Sagrament. La Paraula proclamada, viva i eficaç, prepara la recepció del Sagrament, i en el Sagrament aquesta Paraula aconsegueix la seva màxima eficàcia» (EG 174).

«L'estudi de les Sagrades Escriptures ha de ser una porta oberta a tots els creients. És fonamental que la Paraula revelada fecundi radicalment la catequesi i tots els esforços per transmetre la fe. **L'evangelització requereix la familiaritat amb la Paraula de Déu** i això exigeix a les diòcesis, parròquies i a totes les agrupacions catòliques, proposar un estudi seriós i perseverant de la Bíblia, així com **promoure la seva lectura orant personal i comunitària.** No-

saltes no busquem a les palpentes ni necessitem esperar que Déu ens dirigeixi la paraula, perquè realment «Déu ha parlat, ja no és el gran desconegut sinó que s'ha mostrat». Acolлим el sublim tresor de la Paraula revelada» (EG 175)

L'Església en sortida és una Església de portes obertes

«L'Església «que surt» és una Església amb les portes obertes. Sortir cap als altres per arribar a les perifèries humanes no implica córrer cap al món sense rumb i sense sentit. Molts cops és més aviat aturar el pas, deixar de costat l'ansietat per mirar als ulls i escoltar, o renunciar a les urgències per acompanyar el qui s'ha quedat al costat del camí. De vegades és com el pare del fill pròdig, que es queda amb les portes obertes perquè, quan torni, pugui entrar sense dificultat» (EG 46).

«**L'Església està cridada a ser sempre la casa oberta del Pare.** Un dels signes concrets d'aquesta obertura és tenir temples amb les portes obertes a tot arreu. D'aquesta manera, si algú vol continuar una moció de l'Esperit i s'acosta buscant Déu, no es trobarà amb la fredor d'unes portes tancades. Però hi ha altres portes que tampoc no s'han de tancar. Tots poden participar d'alguna manera en la vida eclesial, tots poden integrar la comunitat, i tampoc **les portes dels sagraments** no haurien de tancar-se per una raó qualsevol. Això val sobretot quan es tracta d'aquest sagrament que és «la porta», el **Baptisme**. L'**Eucaristia**, si bé constitueix la plenitud de la vida sacramental, no és un premi per als perfectes sinó un generós remei i un aliment per als febles. Aquestes conviccions també tenen conseqüències pasto-

... rals que som cridats a considerar amb prudència i
... audàcia. Sovint ens comportem com a controladors
... de la gràcia i no com a facilitadors. Però l'Església
... no és una duana, és la casa paterna on hi ha lloc per
... a cadascú amb la seva vida al damunt» (EG 47).

... «Si l'Església sencera assumeix aquest dinamisme
... missioner, ha d'arribar a tots, sense excepcions.
... **Però a qui hauria de privilegiar?** Quan un llegeix
... l'Evangeli, es troba amb una orientació contundent:
... no tant els amics i veïns rics sinó sobretot els po-
... bres i malalts, aquells que solen ser menyspreats i
... oblidats, aquells que «no tenen amb què recompen-
... sar-te» (Lc 14,14). No han de quedar dubtes ni hi ca-
... ben explicacions que afebleixin aquest missatge tan
... clar. Avui i sempre, «**els pobres són els destina-**
... **taris privilegiats de l'Evangeli**», i l'evangelització
... dirigida gratuïtament a ells és signe del Regne que
... Jesús va venir a portar. Cal dir sense embuts que
... hi ha un vincle inseparable entre la nostra fe i els
... pobres. Mai no els hem de deixar sols». (EG 48)

... «**Sortim, sortim a oferir a tots la vida de Jesu-**
... **críst.** Repeteixo aquí per a tota l'Església el que
... molts cops vaig dir als sacerdots i laics de Buenos
... Aires: prefereixo una Església accidentada, ferida i
... tacada perquè surt al carrer, abans que una Església
... malalta pel tancament i la comoditat d'aferrar-se a
... les pròpies seguretats. No vull una Església preo-
... cupada per ser el centre i que acabi clausurada en
... una embolic d'obsessions i procediments. **Si quel-**
... **com ha d'inquietar-nos santament i preocupar la**
... **nostra consciència, és que tants germans nos-**
... **tres visquin sense la força, la llum i el consol de**
... **l'amistat amb Jesucrist, sense una comunitat de**
... **fe que els contingui, sense un horitzó de sentit i**

de vida. Més que el temor a equivocar-nos, espero que ens mogui el temor a tancar-nos en les estructures que ens donen una falsa contenció, en les normes que ens tornen jutges implacables, en els costums on ens sentim tranquils, mentre a fora hi ha una multitud famolenca i Jesús ens repeteix sense cansar-se: «**Doneu-los vosaltres de menjar!**» (Mc 6,37) (EG 49)

TAULA DE SIGLES

AG	Decret “ <i>Ad gentes</i> ” del Concili Vaticà II, sobre l’activitat missionera de l’Església. Ed. Claret. Barcelona, 1993.
CCE	<i>Catecisme de l’Església Catòlica</i> . Co-editors Catalans del Catecisme. 1993.
CIC	<i>Codex Iuris Canonici</i> , Codi de Dret Canònic. Ateneu Universitari Sant Pacià. Barcelona, 2022.
Cs Ss	<i>Constitucions Sinodals</i> . Butlletí Oficial del Bisbat de Mallorca, juliol-agost 1999. I edició del Bisbat: “ <i>Sínodo Diocesà de Mallorca, 1998-1999</i> ”, Mallorca 2002 (pàgs. 91-250)
DGC	<i>Directorí General per a la Catequesi</i> . Ed. Claret. Barcelona, 1997.
GS	Constitució apostòlica “ <i>Gaudium et Spes</i> ” del Concili Vaticà II, sobre l’Església en el món actual. Ed. Claret. Barcelona, 1993.
IC	<i>La Iniciación Cristiana, Reflexiones y Orientaciones</i> . Document de la LXX Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola, 1999.
LG	Constitució dogmàtica “ <i>Lumen Gentium</i> ” del Concili Vaticà II, sobre l’Església. Ed. Claret. Barcelona, 1993.

MD

Motu Proprio “*Misericordia Dei*”, sobre la Penitència, del Papa Joan Pau II (2002)

OPC

Orientaciones Pastorales para el Catecumenado. LXXVIII Asamblea Plenaria de la Conferencia Episcopal Española (marzo de 2002).

RICA

Ritual de la Iniciació Cristiana d'adults. Editorial Balmes. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, 1985.

SC

Constitució “*Sacrosanctum Concilium*” del Concili Vaticà II, sobre la Sagrada Litúrgia. Ed. Claret. Barcelona, 1993.

